Anul VI. Arad, Sâmbătă, 25 Maiu (7 Iunie) 1902 **Nr. 96**

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-utcza nr. 20.

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 „
pe 1/4 an . . . 5 „
pe 1 lună . . . 2 „
N-rii de Duminecă pe an 4 coroane.
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-utcza nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.
Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.
Scrisori nefrancate nu se primesc

Anul VI. Numĕr de Duminecă **Nr. 22**

SFÎRȘITUL UNUĬ RĔSBOIU MARE.

Ştirile ce vin din Londra spun că întreg poporul englez este cuprins de o veselie fără seamăn. Pacea cu Burii s'a încheiat adică şi sutele de mii de ostaşi se pot întoarce la vatra de unde plecaseră plini de încredere, că în două-trei luni supun pe Burĭ; dar eată, era aproape să se împlinească trei anĭ, până s'a ajuns nu la supunere *prin arme*, ci prin *bună învoială*. Unii au mai lăsat, alții au mai adăogat. Destul că pe când se va încorona Edvard VII, pacea e desevîrşită şi anume nu numaĭ între Burĭ şi Englezĭ, ci *pe întreagă suprafața pămêntului e pace*, ceea-ce de mult nu s'a maĭ întêmplat.

Toți oamenii cumințĭ laudă şi pe Burĭ şi pe Englezĭ. Pe Englezĭ pentru că nu s'au maĭ încăpățînat a cere ca Burii să depună armele şi numaĭ după aceea vor sta cu eĭ de vorbă, ear pe Burĭ pentru-că au chibzuit lucrurile şi după-ce cu atâta bărbăție au luptat pentru cinstea neamuluĭ lor, acum tot cu atâta cumințenie au căutat să câştige chezăşie că acest neam viteaz nu va fi cutropit de Englezĭ.

In sfîrşit Burii s'au putut convinge că pe Englezi nu-ĭ maĭ pot scoate din țeara lor, ear Englezii de asemeni au văzut că nu-ĭ pot stârpi pe Burĭ. Trei-sute-de-mii ostaşĭ englezĭ tăbărîseră asupra Burilor, câte două-zecĭ Englezĭ cădeau prin urmare p'un luptător bur, şi totuşĭ, ceĭ maĭ vestiți generalĭ nu numaĭ aĭ Englezilor, dar prețuiți în lumea întreagă, au fost bătuți şi siliți să mărturisească istețimea fără margini şi curagiul nemaĭ pomenit al unuĭ popor atât de mic la numĕr, dar mare la suflet.

Treĭ anĭ nu 'şi-au văzut părinți, soție şi copiĭ, nicĭ n'au ştiut de soartea acestora, ear casa şi moşia ştiau că li-au ars-o Englezii, şi totuşĭ eĭ nu s'au muiat, ci numaĭ atuncĭ s'au arĕtat gata a încheia pace, *când s'au muiat Englezii*. Aşa, că dacă *neatârnarea* au fost siliți s'o jertfească şi de aci încolo bĕtrânul *Krüger* nu maĭ e căpetenia Burilor, ci Burii au primit sa stea sub coroana regeluĭ *Edvard VII, naționalitatea 'şi-au mântuit-o*. Englezii s'au legătuit apoĭ să dea despăgubirĭ pentru tot ce s'a nimicit sub ducata rĕsboiuluĭ, dare osebită pentru rĕsboiu nu vor pune pe Burĭ, nicĭ li-se va întêmpla vre-un rĕu Burilor reîntorşĭ la căminul lor, după-cum readuşĭ vor fi în țeară şi ceĭ carĭ — ca şi viteazul Cronje — au fost trimişĭ ca prisonierĭ în afară de hotarele țĕriĭ lor.

Eată ce a putut săvîrşi dragostea de neam, de țeară şi neatârnare.

Nu maĭ puțin sunt de laudă Englezii. Pe alt popor înfrângerile grozave şi fără numĕr, ca cele suferite de armatele lor şi ruşinea ce au păţit atâția generalĭ, i-ar fi înfrânt, în cât i-ar fi lăsat în plata Domnuluĭ pe Burĭ. Dar nu, Englezii nu s'au lăsat ci trimis-au oştire după oştire, căzut-au pe câmpul de luptă fiĭ celor maĭ marĭ bărbațĭ aĭ țeriĭ, între eĭ şi fiiul generaluluĭ comandant Roberts... Printre lacrămĭ strigau însă: Nu ne lăsăm; şi nicĭ o jertfă nu li-s'a părut prea mare pentru a purta lupta până ce vor ieşi dintr'însa dacă nu *biruitorĭ*, apoĭ cel puțin — *stăpânĭ!*

Intr'astea *Warren* şi subcomandanții seĭ Lyttleton, Hildyard şi Woodgotte încercaseră să despresureze Ladysmithul, dar fără noroc. Tunul Long Tom al Burilor nu-ĭ lăsa să se apropie. Ba însuşĭ Warren suferi la *Spionskop* o înfrângere grozavă, ear la Vaulerantston fu bătut Littleton, în cât eĭ s'au retras dincoacĭ de Tugela.

Sosi în fine *Roberts*, cu 40 000 soldațĭ. Acesta schimbă chipul de luptă. Burii maĭ avură nenorocul că *Joubert* a murit ear *Cronje* fu prins la Paardeberg, unde altminterĭ luptase ca un leu

Şi d'aci încolo însă Burii bătuseră pe Englezi, maĭ ales după ce se împrăştiară în trupe maĭ micĭ.

Roberts se întoarse în Englitera şi rĕmase comandant Kitschener care maĭ bine d'un an şi jumĕtate a luptat, suferind şi el nu o înfrângere.

Fie ca pacea încheiată să aducă şi unora şi altora nu numaĭ bucuria de care acum se dau semne sgomotoase aşa zicênd, ci şi mulțumirea că dacă au luptat şi jertfit, n'au făcut o zadarnic, ci sunt pe deplin despăgubiți prin binefacerile uneĭ înțelegerĭ cum trebue să fie între două popoare d'opotrivă de pline cu virtuți.

Reichsrath-ul la muncă. *Inainte de întrunirea Delegațiunilor austriace, Reichsrath-ul din Viena a ținut Mercurĭ (4 Iunie n.) cea din urmă şedință. Cea maĭ apropiată şedință o va avé peste opt zile. Sesiunea actuală a Reichsrath-uluĭ va ţinĕ încă până în 17—18 Iunie st. n. In calea programeĭ de lucrare a Reichsrath-uluĭ — se zice — nu maĭ stă deja nicĭ o piedecă, deoare-ce între partidele până acum atât de înduşmănite domneşte o dispositiune favorabilă. E deci probabil, că proiectul de lege privitor la convențiunea ce are să se încheie cu Societatea de navigație dunăreană, precum şi desbaterea proiectuluĭ de lege referitor la taxarea biletelor de parcurs pe căile ferate, nu vor întimpina greutățĭ în viitoarele şedințe ale Reichsrath-uluĭ. Pangermaniĭ, precum şi tineriĭ Cehi, carĭ — se ştie — anunțaseră obstrucționism împotriva proiectelor din desbaterile viitoare, — sunt deja maĭ împăcați cu situația, astfel, că Reichsrath-ul promite şi el în viitorul apropiat o lucrare maĭ rodnică.*

*

Comassărĭ oficiale şi autorităților locale. *Ministrul-president Széll, ca ministru de interne, a dat de curênd o circulară în afacerea executării comassăriĭ speciale şi a oculateĭ inginerești, carĭ au să fie spriginite din partea autorităților de dare din orașele municipale şi din cele cu magistrat organisat, precum şi din partea notarilor comunali şi cercuali. In această circulară ministerul ung. de interne provoacă pe căpeteniile orașelor să insiste ca însemnarea caselor şi listele numelor, redactate de notarĭ, să fie compuse cu cea maĭ mare punctualitate şi ca aceştia, precum şi autoritățile de dare orașeneşti şi presidenții comisiilor chemate, totdeauna în persoană să ia parte la locurile anume hotărîte pentru consultările în afacerea comassărilor, avênd să dea inginerilor spriginul şi inviațiunile necesare la îndeplinirea lucrărilor.*

*

Cvota. In recenta şedință a dieteĭ, înainte de ordinea zileĭ, primul-ministru *Széll* Kálmán a dat cetire proiectuluĭ de cvotă, adecă de proporția contribuireĭ țĕrilor coroaneĭ ungare pentru cheltuelile comune, conform prescripțiuneĭ art. XII al legiĭ din 1868. In § 1 al proiectuluĭ se stabileşte proporția cvoteĭ astfel: Austria contribuieşte cu 65·6, Ungaria cu 34·4 percente. § 2. prevede, că toate venitele curate vamale, până când uniunea vamală între cele două jumĕtățĭ ale monarchieĭ se susține, sunt a se întrebuința pentru acoperirea cheltuelilor comune. § 3: Actuala lege intră în vigoare la 1 Iulie 1902 şi durează până la 31 Decemvre 1909.

Alegerea de episcop al Aradului.

Tuturor membrilor Sinoduluĭ Eparchieĭ Aradului li-s'a trimis următoarea comunicare:

Nr. 2800/1902.

Mult Onorate Domnule!

Prin trecerea din viață a mult regretatului Episcop de pie memorie Iosif Goldiş, devenind în **vacanță scaunul episcopesc al eparchieĭ aradane,** *acest Consistor în virtutea dispositiilor din §-ii 89, 90 şi 98 ai Statutului-Organic, după avuta conțelegere cu Consistorul gr.-ort român din Oradea-Mare, cu învoirea Inaltpreasfințitului Domn Archi-Episcop şi Mitropolit al nostru Ioan Meţianu, convoacă prin aceasta Sinodul eparchial extraordinar pentru alegerea noului Episcop* **la biserica catedrală din Arad** *pe Joĭ, ce cade în* **30 Maiu (12 Iunie) a. c., la orele 9 înainte de amiazĭ,** *observând, că deschiderii Sinoduluĭ conform §-luĭ 100 din Statutul-Organic îĭ va premerge priveghierea ținêndă după tipicul Rusaliilor Mercurĭ, în 29 Maiu (11 Iunie) a. c. seara la 7 ore în biserica catedrală.*

Notificându 'ți aceasta, eştĭ poftit a lua parte ca deputat la actul însemnat, ce ne stă înainte.

Arad, 20 Maiu (2 Iunie) 1902.

Consistorul eparchial gr.-or. român din Arad.

Ioan I. Papp,
protosincel.

Din Delegațiunĭ.

In ultima şedință plenară a Delegațiunilor s'a discutat în special budgetul despăgămêntuluĭ armateĭ. Toate propunerile sub-comisiuneĭ s'au primit, în forma în care au fost presentate, deşi merita o deosebită luare aminte propunerea dluĭ *Iosif Gall*, care a pus în vederea ministruluĭ de rĕsboiu, că ar fi consult ca *aceĭ soldațĭ carĭ se deprind şi învață curînd milităria, să fie liberați maĭ curînd.* S'ar face printr'aceasta şi economiĭ, şi s'ar puté întoarce la muncă numĕroase brațe.

Papp Géza se plânge că şcoalele militare nu sunt în numĕr corăspunzător întemeiate în cele două jumătățĭ ale monarchieĭ: In Austria sunt 28, în Ungaria abia 9.

Generalul *Jekelfalussy* răspunde oratorilor.

Rakovszky István protestează contra cumpĕrăreĭ uneĭ fabrice de conserve, contemplate de ministrul de rĕsboiu. *Hieronymi* Károly apără propunerea ministeruluĭ, şi vorbeşte de beneficiile ce le vor trage de acolo societățile economice.

Maĭ vorbesc în această chestiune *Jekelfalussy* şi primul-ministru *Széll.*

*

Urmează budgetul marineĭ.

Raportor este *Rosemberg* Gyula. *Wilczek* Frigyes declară că nu votează acest budget, fiind prea îngreunat, în proporție cu puterile țăriĭ. *Bolgár* Ferencz primeşte budgetul.

Maĭ vorbesc *Sényi, Zichy* Jenö şi *Miklos* Ödön.

Budgetul se primeşte atât în desbaterea generală cât şi în desbaterea specială.

Din Dietă.

Mercurĭ, în 4 Iunie n., camera deputaților a ținut o şedință scurtă sub presidența vice-preşedinteluĭ *Dániel* Gábor.

Inainte de ordinea zileĭ deputatul Liubomir *Pavlovici* a solicitat rĕspuns la interpelația, ce maĭ demult deja adresase ministruluĭ-president *Széll*, în chestia convocăriĭ *Congresuluĭ* sêrb bisericesc. Interpelantul pretindea adică şi *în numele poporuluĭ sêrb* a declarat, că Sêrbiĭ nu vor renunța de loc la dreptul lor, de a-'şi pregătĭ congresul însuşĭ programa agendelor sale. La acestea ministrul-president *Széll* a rĕspuns, că dînsul a dat deja în faptă rĕspunsul la interpelația din vorbă, întru cât adică a făcut dispositiĭ pentru convocarea congresuluĭ; în interpelația şi în rolul luĭ Pavlovicĭ însă — zice prim-ministrul — vede aşa o tendență, a căreĭ validitare dînsul *nu o va îngăduĭ.*

O mare parte a şedinţeĭ a fost apoĭ ocupată de presentarea maĭ multor rapoarte, şi pe urmă de presentarea maĭ multor proiecte de legĭ, între carĭ: proiectul comisieĭ pentru cvotă, presentat de prim-ministrul *Széll*; planul pentru introducerea puşteĭ cu repetiție pe seama honvezimeĭ, presentat de ministrul *Fejérváry*; proiectul de budget pentru clădirea politechniculuĭ, presentat de ministrul *Wlassics*, şi ministrul de comerciu *Lang* a presentat un plan pentru încuviințarea maĭ multor căĭ ferate vicinale.

La finea şedinţeĭ şi la propunerea prim-ministruluĭ *Széll* camera a hotărît să nu țină şedințe până Marția viitoare, când apoĭ se vor desbate maĭ multe chestiĭ mĕrunte.

„Cartea de Aur" — confiscată.

„Telegraful Român" de Joui aduce următoarele:

Luni, 2 Iunie n., la orele 4 d. a. o comisiune jud cătorească, compusă din judele de instrucție dela tribunalul din loc, dl Gödri Sándor, din viceprocurorul dl Prinessberger şi din un notar de tribunal, s'a presentat cu asistență poliţială întâiu în localitățile „Tiporafieĭ" din Sibiiu, apoĭ în redacția „Telegrafuluĭ Român", şi în urmă în locuința dluĭ T. V. Păcățian, şef-redactorul ziaruluĭ nostru şi autorul opuluĭ de mare valoare „Cartea de Aur", sau luptele politice-naționale ale Romăni-

lor de sub coroana ungară", de curênd apărut.

Scopul acestei descinderi judecătorești a fost confiscarea tuturor exemplarelor din „Cartea de Aur" volumul I, în care procuratura supremă din Cluj a descoperit delict de agitație, și pe temeiul §-lui 172 din codul penal va intenta proces autorului. Și până atunci însă, pentru-ca răspândirea cărții să fie împedecată, a cerut, — ear judecătoria a acordat, — confiscarea tuturor exemplarelor — ori-și-unde aflătoare — din această carte.

Numita comisiune n'a afla la „Tipografia", unde s'a tipărit cartea, de cât un singur exemplar, care a fost confiscat. In redacția ziarului nostru a aflat opt exemplare, cari asemenea au fost luate în posesiune din partea representanților puterii de stat, ear numărul exemplarelor confiscate la locuința dlui Păcățian face 672. Tot din locuința dlui Păcățian a fost confiscată și lista abonaților, cărora li-s'a timis cartea.

La orele 6 comisiunea și-a terminat lucrarea; și după-ce despre cele întêmplate s'a dresat proces verbal, cărțile confiscate au fost depuse în biroul dlui jude de instrucție Gödri, până la aducerea unei sentențe judecătorești, care va avea să spună, dacă conține cartea într'adevăr părți agitatorice sau nu? In casul prim cartea va fi nimicită, în casul din urmă va fi redată autorului. Vom ținea în curent cetitorii cu cele ce vor urma.

SERBAREA DELA COTROCENI.

Joi după amiazi a avut loc, în parcul princiar de la Cotroceni, serbarea de bine-facere organisată de societățile Obolul și Materna, sub înaltul patronagiu al A. S. R. Principesa Maria. Vremea, îndoelnică la inceput, n'a avut totuși vre o influire asupra deplinului succes pe care l'a avut serbarea, din toate punctele de vedere.

Incă de la orele 3 după amiazi, un nesfârșit șir de trăsuri se îndreptau spre Cotroceni, deslungul Bulevardului Elisabeta. Dela orele 3 și jum. în sus, serbarea începe să se animeze din ce în ce.

La intrarea principală, d-na Zoe D. Sturdza, d-na Sabina Cantacuzino și d-na Emil Petrescu abia pot prididi cererile de bilete de intrare cari sunt luate cu asalt.

In fața intrării, staționa musica reg. 1 de geniu, sub conducerea șefului său. Mai departe, pe aleea din dreapta, era asezat „barul american" unde se serveau beuturi americane și șampanie de d-nele Socec, Simo, Magheru și Mărgăritescu, asistate de d-nii maior Socec, Simo, baron de Geer, din garda suedeză, și d-nii căpitan Mărgăritescu și Magheru.

D-na colonel Coandă, d-na Hernia, d-na Lili Cerchez și d-șoare Drăgicei, făceau onorurile „barului" cu cea mai distinsă grație și gentilețe.

La orele 5 și jum. după ameazi și la 7 ore seara s'au dat representații în interiorul barului, cu diferiții artiștii. La prima representație au asistat și AA. LL. RR. Principele Ferdinand cu Principesa Maria — care și-a părăsit un moment pavilonul — precum și micii Principi Carol și Elisabeta.

Privirile și pașii tuturor se îndreaptă însă spre frumosul pavilon al A. S. R. Principesei Maria, în stil arhaic românesc, cu streșinile de trestie, și purtând pe frontispiciu inscripția: „S'atunci o, făcătoarea de bine rostești, aducêndu-'ți aminte de Crist și de vorbele-'i sfinte: *„Lăsați-'i să vie la mine!"*

La intrarea Pavilionului, A. S. R. Principesa Maria, într'un splendid costum țărănesc de munte, împodobită cu năframă pe cap, vinde felurite lucruri de artă, tablouri, aquarele, dantele, mici sculpturi, toate lucrate de mâna Augustei Patronese a serbărei; prețurile sunt fixe și cât se poate reduse.

Principele Carol, în uniforma școalei fiilor de militari și Princesa Elisabeta, în costum național, dau drăgălașul lor concurs A. S. R. Principesei Maria.

D-șoarele Lahovari, Iack Lahovari, Băicoianu, d-na Elena Râmniceanu, d-șoarele Brătianu, Baleanu, Lascar Catargi, Robescu și Cincu, se întrec în a desface valoroasele lucrări de artă.

In dreapta și în stânga pavilionului, taraful lui Ciolac și musica reg. 4 de roșiori cântă alternativ.

Mai la vale, un drăgălaș bufet, numai flori, la care servesc d-nele Lecca, Algiu, Aslan, Leonte, d-na Sylvia Aslan și d-șoara Leonte, atrage numeroși consumatori.

Apoi, pe rind, pavilion de radiografie, cinematograf, căluței, căișori, bar japonez, la care servesc în costume japoneze doamnele Constantinescu, Tătăranu și C. Arion — și micul pavilion cu bomboane, la care servesc d-na Missir și d-șoara, în fluture.

O atracție din cele mai reușite și mai apreciate a fost și cafeul-concert, întocmit cu concursul d-nelor Denorys, Nilda, d-ra Zossima și d-rele Piantini.

D-șoarele Vlădoianu, Zorileanu, Crețescu, Radu, Meitani și Mille; d-nele Bouran, Iliescu, Voinescu, Socolescu și Filiti; d-nii Cerkez și Duca, făceau serviciu în grădină.

Intre orele 7½ și 9 s'a servit la „barul american" un prânz cu prețuri fixe.

* * *

Seara, numeroasele lampioane venețiane și lumina electrică, dădeau parcului un aspect feeric.

Numeroasele distracțiuni și animația în parc au durat până noapten târziu.

(„Voința Națională").

Cum a isbucnit rĕsboiul buro-englez.

In Transvaal și Orange, se știe, erau o mulțime de Englezi, *veneticĭ* cum s'ar zice, căror Dieta celor două state nu voia să le dea drepturĭ d'opotrivă cu ale Burilor.

La 8 Iulie. 1899 *Chamberleine* spuse decĭ în Casa Comunelor că dacă Burĭ se încăpăținează, apoĭ va fi rĕu.

Burĭ vedeau și eĭ că Englezii împing lucrurile spre ruptură. Au zis decĭ că neînțelegerea să fie judecată de arbitri aleși de cele două guverne. Englezii n'au voit să audă însă de așa ceva, ci numind pe *Buller* general comandant peste trupele din Africa-Sudică, concentrau oștire spre hotarele celor două republicĭ.

Burĭ protestară și trimiseră guvernuluĭ englez *ultimatum*: dacă până la 11 Octomvrie 1899 Englezii nu-'și retrag trupele, rĕsboiul e pornit.

A doua zi trupele celor două state bure au și primit poruncă să atace.

După lupte ne însemnate transvaalienii sub conducerea luĭ *Ioubert* și ceĭ din Orange în frunte cu *Graebler* au atacat în 20 *Octomvrie* lângă *Glencoe*, trupele *Saymour*. Englezii au respins acest atac însă numaĭ cu marĭ jertfe; chiar generalul lor a căzut.

In 21 Octomvrie burii au suferit de nou o bătaie lângă *Elandslaogte*, unde conducătorul lor *Koch* a căzut. Invingătorul general englez White nu și-a folosit însă invingerea, pentru-că în acest timp burii carĭ operează foarte repede au silit trupele generalul Jule, să se retragă. Burii întruniți în trupe maĭ marĭ, au silit atât oastea obosită a luĭ White cât și pe aluĭ Jule să fuga la Ladysmith. Inzădar a încercat White să respingă pe Burĭ. Trupele luĭ au fost mereu bătute ba o mare parte chiar a fost și prinsă.

Intr'aceste Burii secerau victoriĭ maĭ micĭ asupra trupelor engleze, când icĭ când colo. *Ladysmithul* l'au ținut însă așa încunujurat încât White nu era în stare să se miște. Grupe reslețe maĭ micĭ și maĭ marĭ de ale Burilor înaintau dar repede *în ținuturile engleze*, pe pământul Natal Becinana și Grigua. In jurul rîuluĭ *Tugela* se ciocneau zi de zi cu trupele engleze, carĭ grăbiau în ajutor și pe carĭ le împrăștiau mereu.

La eliberarea Ladysmathuluĭ s'a angajat însuși comandantul *Buller*. A trimis înainte pe generalul Hulgyard, dar acesta n'a fost în stare să treacă rîul Tugela. In Natal englezii erau formal strimtoriți, ear Burii înaintau mereu în trupe micĭ și marĭ; au asediat orașele *Mafeking* și *Kimberley* Cu eliberarea Mafekinguluĭ a fost încredințat nenorocosul lord *Meihuen*, care în curênd a anunțat că în drum pe lângă *Belmant* a împrăștiat cu totul pe Burĭ.

Adevĕrul însă era că tocmaĭ *Burii au nimicit total trupele luĭ* și au strimtorat pe Methuen spre rîul *Modder*. In Decemvrie au început a se mișca și Burii din coloniile engleze, în secret veniau mereu la trupele Burilor ceĭ carĭ de bună voie voiau să lupte.

Chamberlain a fost nevoit a cere mobilizarea a 50 miĭ militarĭ, pentru care a primit dela opoziția parlamentuluĭ învinuirĭ marĭ. Trupele însă au pornit și în Decemvrie luptau, deja peste 100.000 Englezĭ contra Burilor. In zădar a fost sforțarea Englezilor. In butul colosalelor jertfe de banĭ și sânge, Englezii suferiau bătălie după bătălie. Jeneralul Gutaere a perdut marĭ lupte la *Stornberg* și *Motteno* Methuen lângă *Maggersfortain*, însuși Buller comandantul a suferit o rușinoasă bătaie lângă rîul Tugela la *Colenso*. Să prăpădia oastea Englezilor, recvisite de resbel, tunurĭ munițiunĭ, militariĭ pierdeau cu miile. Trenurile incontinu transportau prinsonerĭ Englezĭ. Jertfa mare de banĭ și oamenĭ care nu se maĭ sfârșea, periclita acușĭ, acuș posiția guvernului englez. Se înălțau vocĭ contrare, numărul celor carĭ erau în doliu mereu se îmulția în mod îngrigitor. Dar' Chamberlain și cu dênsul partidul rĕsboiul, nu ceda. In ziarele sale și unde să putea în presa universală cu tot felul de siretlic și pe baza informărilor false să nisuie să pună pe Burĭ responsabilitate pentru acest rĕsboiu.

A făcut dispoziție pentru politica sa, lupta nebunește în presă în parlament, meetingurĭ pentru continuarea energică a lupteĭ. A atițat pe jingo, a administrat Englezilor otrava ideeĭ imperiale neațermurite. A învins. *A rechemat pe White, Buller* și o grămadă de generalĭ bătuți. A trimis alțiĭ în locul lor. Comanda supremă a luat-o lordul Roberts, cu care s'a dus pe câmpul de luptă ca șef major și *Kitchener*. Fără repaus transportau vapoarele, trupele nouă, munițiunĭ caĭ și catirĭ în Africa. Chamberlain a cerut și dela coloniĭ ajutor, a și primit.

Din străinătate.

Krüger a declarat înainte reporteruluĭ unuĭ ziar de aicĭ că în urmarea legătureĭ de pace în a doua jumătate a luneĭ viitoare se *reîntoarce în Africa sudică.*

*

Greva sângeroasă din Lemberg. Piața Streleczki unde s'au întêmplat Mercurĭ vĕrsarea de sânge, Jouĭ dimineața a fost închis cu cordon militar. Inainte primărieĭ toată ziua stă o companie de militarĭ cu baioneta pe pușcă. Casa în care locuește conducătorul de lucru Golab, pe care îndeosebĭ îl urăsc greviștiĭ, încă e păzită de o întreagă companie de militarĭ.

Greviștiĭ au spart până acum 50 miĭ ferestĭ. Numărul deținuților e foarte mare pentru-că au trebuit să se îngrijiască de temnițe provisore. Demonstranții a prăpădit o cârcimă cu totul. La gară unde lucrează zidarĭ, miliția a trebuit să supravegheze lucrătoriĭ, pentru-că greviștiĭ au pășit amenințătorĭ. Aproape toate prăvăliile sunt închise. Numărul răniților carĭ s'au înștiințat la crucea roșie trece de 60. Numărul tuturor răniților cu militarĭ împreună trece peste 200. Cu ocasiunea demonstrațieĭ de Marți s'au amestecat în mulțime și maĭ maulți copiĭ. Dintre eĭ maĭ mulți au fost grav răniți, unul a și murit.

La technică studenții încă mereu fac grevă. Rectorul amenință cu închiderea politechniceĭ, dacă auditoriĭ nu se presentă regulat la prelegerĭ. 400 studenți technicĭ și-au cerut atestatul de concediare.

*

Tripla-Alianță. Din Roma ne vine știrea că, în cercurile bine informate se vorbește cumcă pactul de alianță între Italia și Austria se vor iscăli în zilele acestea în Roma. Cele două procese verbale s'au predat la începutul luĭ Iunie regeluĭ Victor Emanuel, care și-a ținut pentru sine ultima recetire și a promis că va da rĕspunsul pe la sfârșitul sĕptĕmâneĭ. Alianța se proiectează pe șase anĭ, adecă până la sfârșitul anuluĭ 1908. Pactul se va iscăli de către Zanardelli Prinetti, contele Wedel și baronul Pesetti.

*

Atentat. Din Paris se telegrafiază că o grupă de lucrătorĭ au atacat cu revolverele pe prefectul de poliție Lepine când se ducea la spital să visiteze pe un polițist rănit într'o bătae cu niște socialiștĭ. Prefectul de poliție a scăpat teafăr, dar și lucrătoriĭ au luat-o la sănĕtoasă, în cât zadarnic îl caută poliția.

Testamentul viieĭ contra maneĭ.

Este încă în mintea fie-căruĭ podgorean rĕul ce 'l a causat mana (Mildewul) viilor în anul trecut, De unde în luna Aprilie se părea că totul va merge bine, de odată în Maiu au început ploile carĭ au continuat pân aproape de finele luneĭ Iulie.

Proprietariĭ carĭ au făcut tratamentul înaintea ploilor, au fost ceĭ maĭ câștigați, căcĭ viile lor au fost maĭ puțin atinse. Aceștia însă au fost puțini, foarte puțini chiar.

Mulți podgoreni, odată ce au început ploile, nu le au maĭ tratat cum trebue, căcĭ pe măsură ce făceau tratamentul, ploaia venea și spăla. Chiar așa rĕul tot a fost oprit până la un punct oare-care. Marea majoritate a podgorenilor nu le-a tratat, căcĭ încă nu sunt convinșĭ că zeama bordeleză și celelalte soluțiunĭ cuprice pot preserva via de această boală. Nu avem posibilitatea de a calcula exact cifra pierderilor suferite din cauza indiferenței și a nepregătireĭ noastre, dar credem că această pierdere se țifrează cu milionele de leĭ.

In timp de 6 anĭ noĭ am pierdut în doĭ anĭ aproape treĭ sfertur̆ĭ din recolta țĕriĭ, din causa maneĭ, ear în ceilalțĭ pierderile au fost maĭ micĭ. Cred că aceasta a fost destul ca să ne convingă că trebue să luăm măsurĭ din vreme să tratăm boala maneĭ preventiv, înainte de a apare; ear nu să așteptăm ca să se ivească boala, care, dacă condițiunile îi sunt favorabile, se întinde foarte iute, pentru-că apoĭ să ne mișcăm.

Să înțelegem odată pentru totdeauna că mult maĭ ușor se prefintimpină boala de cât se vindecă după-ce apare.

Primul tratament trebue făcut înaintea înfloriреĭ viteĭ, adică la începutul luneĭ Maiu. De aceea sfătuim pe toțĭ podgoreniĭ a se prepera din vreme cu instrumentele și materiile necesare și anume: pulverisator, piatră vînătă și var alb. Dacă proprietariĭ sunt obicinuiți a întrebuința materiĭ preparate gata, nu suntem contra lor, dar să se încredințeze că aceste preparate conțin sulfat de cupru.

Dacă podgoreniĭ au instrumente din anul trecut, să le curețe, să le ungă pentru a fi capabile de a funcționa. Ceĭ-ce n'au să se aprovizioneze. Să nu se creadă că făcênd cine va economie, prin netratarea vieĭ, face un act de bun administrator. Pentru economia de 100—150 lei, adese-orĭ poate pierde recolta întreagă.

Să se pregătească fiecare a avea la dispoziție var alb gras. Numaĭ acesta este recomandabil a se întrebuința cu folos, căcĭ varul slab, care se cunoaște după culoarea sa cenușie și după volumul puțin mărit cel dobândește prin stingere, conține pietricele străine carĭ pot strica instrumentele de pulverisat.

Să cumpărăm piatră vînătă din vreme și în cantitate suficientă. Piatra vînătă să fie curată, adică să conție 98—99 la sută sulfat de cupru. De obiceiu piatra vînătă se presintă în comerciu în cristale micĭ, de culoare albastră foarte frumoasă. Dacă piatra vînătă are culoarea verzue sau vînătă spălăcită, ea conține materiĭ străine când conține sulfat de fier, după părerea chimiștilor, nu e nicĭ un rĕu, să nu conțină alte materii străine. Singurul inconvenient ce-l are piatra vînătă este că fiind în cristalĭ, se disolvă anevoe în apă rece. De aceea e bine să o disolvăm sau să o punem cu 24 de ore înainte de întrebuințat într'un vas de lemn cu apă caldă. Fabricele din străinătate pentru a scăpa și de acest inconvenient, au început să prepare piatră vînătă în praf fin. Până acum n'a fost întrebuințat de nimenea la noĭ în țeară acest praf fin, așa că nu ne putem pronunța. De-ocamdată să continuăm cu piatră vînătă în cristal.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

† MIHAIL PAVEL.

Vestea morţii. La orele 9 Duminecă dimineaţa. în 1 Iunie, a sosit la Blaj următoarea telegramă:

„Episcopul Pavel astă-dimineaţă a repósat la scâlzile din Slatina, lovit de apoplecsie de inimă. Bud, vicar.

Tot asememea depeşă a sosit şi Esc. Sale Preasfinţitului Mitropolit Dr. Victor Mihályi, dar n'a putut fi îndată inmanuată, fiind Escelenţia Sa la biserică.

Şi cum toată lumea era la Sfânta liturgie în catedrală, vestea acolo s'a primit tocmai la cetirea Sfintei Evangelii. In urma sdrobitoarei ştiri, inmediat după ectenia cea mare de după Evangelie, s'a rostit Ectenia morţilor cu deslegarea pentru repósatul Archiereu, când apoi toţi cei din biserică au aflat tristul cas.

Predicatorul de rînd, dl. Dr. Vasile Suciu, vorbind despre iubirea, ce trebue s'o purtăm faţă de maica noastră comună, faţă de s. Biserică, a intreţésut prea frumos un panegiric improvisat al repósatului mare Archiereu, punându-l de model al iubirei de biserică şi de neam pentru toate generaţiunile presente şi viitoare.

Emoţiune a cuprins pe toţi ascultătorii; puţini ochi vor fi rămas neudaţi la auzul întimplării jalnice şi atât de neaşteptată.

Comemorarea mitropolitului Vancea. După s. liturgie eleviĭ seminaruluĭ tinerimeĭ au ţinut o şedinţă festivă de comemorare a fericituluĭ fundator al seminaruluĭ junimeĭ.

La şedinţă au fost de faţă mitropolitul, membriĭ capitululuĭ, lume multă. Dar pe feţele tuturor se vedé întipărită jale adâncă pentru perderea suferită.

La finea şedinţeĭ Esc. Sa mitropolitul cu ochiĭ udaţĭ de lacrimĭ, a ţinut o alocuţiune, în care între meritele fericituluĭ mitropolit Vancea, a înşirat meritul, de a fi esoperat prin intrevenirea sa la Majestatea Sa numirea lui Mihail Pavel de episcop al Oradeĭ maĭ. Cuvintele iubitului mitropolit au produs emoţiune adâncă. Prin ele festivitatea aranjată întru onoarea mareluĭ mitropolit Vancea s'a făcut de odată festivitate de doliu şi întru pomenirea mareluĭ episcop Pavel.

Causa morţii. Causa imediată a morţii se vede din telegrama publicată mai la deal, că a fost apoplexie de inimă. Era cunoscut, că fericitul episcop de un şir lung de anĭ avé ceva defect la inimă, la care în aniĭ din urmă se adause şi dilatare de stomac. Cunoscută fiind însă viaţa extraordinar de cumpătată a repausatuluĭ, legam speranţe întemeiate de o îndelungată păstorire.

Oh! cât ar fi fost de bine, dacă acele speranţe nu ar fi fost înşelătoare. Câte fapte măreţe mai puteam aştepta dela El, care acum intru a face lucruri măreţe, era aşa de măestru.

Durere! a trebuit să-l pierdem acum, când lipsă mai mare era de dinsul, de resoluţiunea, de francheţa, de nobleţa, de dragostea şi de spiritul de jertfă al Dinsului.

Fie ca sfintul Sion să poată purta şi lovitura aceasta!

Ultimele acte publice. După iubileul său episcopal, serbat în toată liniştea la Orade, Escelenţia Sa s'a retras la Slatina, pentru ca neturburat de mine să mulţumească luĭ Dumnezeu pentru darul, de care l'a făcut vrednic. Acolo i-a sosit vestea despre graţia şi atenţiunea Majestăţiĭ Sale, care i-a conferit ordul „Coroana de fer", cl. I. Ascultând apoi de rugăciunile repetite ale corpului profesoral dela institutele culturali din Beiuş, îşi serbează acolo liturgia de aur, incunjurat de tot entusiasmul şi dragostea fiilor săĭ sufleteştĭ. Nu mult după aceea se duce la Pesta spre a mulţumi Majestăţiĭ Sale pentru decoraţia ce i-a dat. Şi se reintoace la ceasul fatal.

Date biografice. Fericitul Episcop s'a nă.cut în Recea la 6 Septemvrie, 1827. A studiat în Baia-mare, Sătmar şi Caşovia. ear teologia în Viena la S. Barbara, apoĭ la Ungvar şi Sătmar. In 21 Martie 1852 fu sfinţit preot celibe, şi apoĭ numit notar consistorial la Muncaciu pe seama Românilor din aceea diecesă. La 1856 după înfinţarea dieceseĭ de Gherla a fost numit notar consistorial acolo. După patru anĭ trecu ca paroch în Slatina şi vicar al Maramurăşuluĭ. In 11 Sept. 1872 a fost numit Episcop la Oradea-mare, unde a desvoltat o activitate dintre cele mai bogate. Tot ce a putut adona cu mare cruţare a dăruit spre scopurĭ religioase şi culturale. Vom aminti aicĭ câteva: a împodobit biserica catedrală din Orade cu lucrurĭ de artă de toată frumseaţa; a restaurat biserica parochială din Beiuş şi a pus bază la fondul lor de pensiune; a reclădit în mare parte gimnasiul din Beiuş şi l'a provăzut cu toate mijloacele de învăţământ. Pomposul Internat de băeţĭ, şi şcoala civilă de fete provăzută şi aceea cu internat, vorbesc de bunătatea sa, ear fondul subsidiar destinat pentru scopurĭ religioase şi culturali, a trecut de mult peste suma de un milion florenĭ.

(„Unirea".)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Actualul
şi fostul director seminarial.

Trebuie să te revolţĭ şi să duşmăneştĭ pe oameniĭ aceia, carĭ aduc atâtea acuse nedrepte la adresa Cuvioşieĭ Sale Roman Ciorogariu actualul director seminarial din Arad şi atâtea elogiĭ la adresa fostuluĭ director seminarial, Prea Cuvioşiei Sale Augustin Hamsea.

Nu voiu încerca să nimicesc acusele nedrepte la adresa Cuvioşieĭ Sale Domnuluĭ director Roman Ciorogariu: acestea se nimicesc de sine când ne gândim numaĭ la ordinea şi disciplina esemplară introduse de către Cuvioşia Sa, de când a ajus director seminarial.

Voiu aduce însă câteva exemple, din carĭ să se vadă lămurit ce sentimente menţine fostul director faţă de eleviĭ săĭ şi cât de binemeritate sunt elogiile aduse fostuluĭ director, Prea Cuvioşieĭ Sale d-luĭ Augustin Hamsea.

De când am intrat în pedagogie, mi-a tot plăcut să mĕ ocup cu literatura. Cetiam mult şi publicam mereu literatură poporală, pe vremea aceea. Asta cred că nu l-ar fi supĕrat pe dl Director, dar criticam aspru stările „Societăţiĭ de lectură" în „Tribuna" şi de aicĭ goana şi prigoana în contra mea.

In primăvara anuluĭ 1896 eram asentat şi aveam numaĭ 2 cursurĭ de pedagogie, decĭ în înţelesul legilor patrieĭ toamna eram să fiu — după cum am şi fost — inrolat la oaste. Vĕzând că mulţĭ eleviĭ îşĭ fac cursurile pe cale privată (şi nu cu motive ponderoase!) mĕ gândiam să fac şi eu cursul al III-lea pe această cale, ca să fiu absolvat de serviciul militar de 3 anĭ.

Am recurs la Venerabilul Consistor şi de-odată cu mine a recurs şi colegul meu Ioan Hălmăgian (astăzĭ învĕţător în Pâncota) şi să vezĭ minune. Colegul meu Hălmăgian, care nu avea nicĭ o pedecă, este primit să facă cursul; ear eu care eram impiedecat cu miliţia — nu!

Se 'nţelege, pe atuncĭ era Prea Cuvioşia Sa dl Augustin Hamsea director şi trebuia cerută şi opinia d-sale la Venerabilul Consistor şi d-sa, care mĕ iubea atât de mult, a *mijlocit* să mĕ respingă.

De altcum Prea Cuvioşia Sa m'a tractat tot cu aceeaşĭ iubire până şi în momentul dir urmă. La examen şi-a arătat arama cum se cade; erau ştiinţele pedagogice la rînd şi examina dl Dr. Petru Pipoş, care ne-a şi propus aceste ştiinţe. In tot decursul examenuluĭ dl director n'a zis măcar un cuvânt până-ce a venit rîndul la mine şi atuncĭ d-sa a început să mĕ examineze din *praxă* în loc de *teorie*, cu toate că pentru praxă aveam examen se-

La groapa ta.

La groapa ta încet m'oi duce
O vin, coboară ca-'n trecut...
Şi când mĕ rog, când îmĭ fac cruce
Să-'mĭ spuĭ că ştĭ cât am perdut.
Te-aĭ dus precum se perde-'n zare
O pasăre spre rĕsărit,
La groapa ta îngenunchiare
Tu ideal frumos, iubit.

Maria Cunţan.

Sub streşina caseĭ mele...

Sub streşina caseĭ mele
Iat'un cuib de rîndunele...
De un cias privesc la ele...

Cântând vesele-'mpreună
Cum tot sboară, cum adună,
Paĭ cu paĭ cum împreună...!

Cine v'a spus rândunele
Gândul, visurile mele,
De vĕ tot jucaţĭ cu ele...?

Aţĭ venit din altă ţeară,
Să vĕ faceţĭ cuibul iară
Ca şi astă-primăvară...

Nu vi-e frică nicĭ de ploaie,
Penele ce vi-le 'nmoaie,
Nicĭ de vânt, ce crengĭ îndoaie...?

Cine v'a spus rândunele
Gândul, visurile mele,
De vĕ tot jucaţĭ cu ele...?

Al. Aciu.

De când Doamne am plecat.

De când Doamne am plecat,
Şi de tin' m'am depărtat
Multe rele-am suferit
Carĭ pe mine m'au zdrobit.
Şi aşa de aş trăi
Eu mereu te-aş tot jeli
Dar mai bine vreau să mor
In grădina cu mohor,
Sub tufa cea de răchită
Singură, nefericită...
Pentru tin' ce te iubesc...
In mormânt să mĕ sfîrşesc
Florĭ sădite tot de tine,
Blânde 'n vânt să se închine
După-ce eu voiu muri
Dela tine a-'şĭ dori
Să viĭ ziua câte odat'
Lângă locul întristat',
Să te plecĭ atuncĭ mereu
Pe rece mormântul meu,
Şi cu-a tale lacrimele
Să uzĭ albe floricele....
S'am tot florĭ pe lângă cruce
Şi să am odihnă — dulce.

Colibri.

Poesii poporale.

(Din Arad-Şega.)

Cine n'a iubit subt soare
Nu ştĭ dorul unde 'nfloare
Nu ştĭ jalea ce ajunge
Nicĭ durerea cum strĕpunge.

Cine vrea să-ĭ aibă parte
Nu să ducă pe departe
Vină ş'asculte la mine
Cum le cânt între suspine

Cine dragostea n-o ştie
Pe lume să nu maĭ fie,
Cine dragostea n o crede
Nu maĭ calce iarbă verde.

Caută mândră la dreptate
Şi iubeşte cum să cade,
Nu căuta prin lumea toată
Să iubeştĭ pe mulţĭ de-odată.

Culese de: *Petru Dan.*

•

Câte păsărele-'n codru
Toate'mĭ strigă de nu-ĭ modru
Toate-'mĭ strigă ne'ncetat
Mĕĭ Petre ficior din sat,
Ţ'ar fi vreme de 'nsurat,
Tot aşa el mi-a strigat,
Dar pasărea din izlaz,
Ea-'mĭ strigă să mĕ maĭ las,
Să-'mĭ petrec eu, să mĕ las
Până-ce maĭ am rĕgaz,
Că feciorul până-ĭ june
Îşĭ petrece el maĭ bine,
Îşi petrece-'n sărbătorĭ
Şi seara prin şezătorĭ,
Pe la nunte câte odată,
Duminecа ziua toată,
Şi seara pe la fostoacă,
El se duce de maĭ joacă,
Şi tot cântă şi descântă,
Şi pe a luĭ mândră o 'ncântă,
Numa-'odată i-am spus eu
Mândruliţă dorul meu,
Eu odată ţĭ-am zis ţie,
Să-'ţĭ facĭ colibă în viie,
Să-'mĭ fii dragă numaĭ mie,
Colibaţă ţi-aĭ făcut,
Ş'aĭ iubit tu ce-aĭ vĕzut.

Fecioru care-ĭ voinic
Merge noaptea 'n siminic,
Fără bĕţ fără nimic,
Pe tină, pe vreme bună,
Pe 'ntunerec şi pe lună.

Miĭ de dorurĭ te-au aflat,
Pân' la mândra din alt sat
Şi te-a duce 'n mez de noapte,
Pe vieaţă orĭ pe moarte,
Dorule durere rea
Eşĭ dela inima mea,
Că-ĭ destul de trei zile
De când stricĭ inima'n mine
De-aşĭ prinde eu dorul meu,
Face-i-aşĭ un copârşeu,
Şi l'aşĭ îngropa în viie
Să nu maĭ vină la mine,

parat. Domnii profesorĭ şi colegiĭ meĭ au vĕzut bunăvoinţa şi iubirea dluĭ director faţă de mine, cu procedura asta a scos din flegmă şi pe talentatul nostru profesor dl Dr. Petru Pipoş, care a lucrat foarte corect, că l'a îndrumat la ordine: să se ţină strîns de program!

Astfel de sentimente nutria fostul director seminarial faţă de eleviĭ sĕĭ — şi sunt mulţĭ, carĭ s'au împărtăşit de aceeaşĭ dragoste părintească ca şi mine!

De ar veni toţĭ să mărturisească câţĭ au fost nefericiţĭ orĭ într'un chip, orĭ într'altul de către fostul director seminarial Prea Cuvioşia Sa dl Augustin Hamsea, ţi-aĭ face cruce şi te-aĭ mira: cum de a venit numaĭ aşa târziu pedeapsa luĭ Dumnezeu!

Iosif Stanca,
învĕţător.

Uniformitatea în învĕţămênt.

Variaţia delectează, zice aforismul!

Şi dacă aceasta îşĭ are tăria sa în celea materiale, cu atât mai mult i-se va potrivi locul în eserciţiul sau deprinderea intelectului, despre carĭ variaţiĭ mult puţin mai fie-care s'a putut convinge! Totuş să ilustrăm!

Pentru esemplu: cetesc o carte orĭ bucată aleasă fie de calibru amusant orĭ serios; prima oră merge de tot bine, ne cade bine, ne atrage; scurt: o devorăm cu spiritul, natural avêndu-şi necsul causal în impresia plăcută, în curiositatea escitată de facultatea atentivă ce esercieazǎ conţinutul respectiv asupra sufletului nostru! A doua oră? cam... cam... bună, interesantă, dar nu prea, ear când vine rêndul de al treilea, nicĭ nu-'mĭ vine a o deschide, filele-ĭ pot poposi..... de cum-va ceva eventualitate nu m'ar constrînge....

Ce va să zică asta?

Nimic altă — decât că spiritul continu cere „primenire", căcĭ ceea ce el odată a eshauriat, ştie că nu mai are lipsă, dar nicĭ aplecare a mai analisa...

Şi aprofundând conţinutul acestor şire, ajungem la frasa accentuată în punctul prim al acestui articol, la care plausibil domniĭ colegĭ ai unuĭ protopopiat din diecesa noastră nu mult s'au gândit când în o conferenţă tractuală a lor au enunciat: „Să se introducă uniformitatea de manuale în toate şcoalele noastre".

Chiar am dat de punctul acesta în protocolul adunăriĭ noastre generale inv. pro 1901, unde propunerea primită a fost înaintată spre censurare şi ceea ce m'a uimit mai mult e, că întruparea aceleĭ ideĭ în acea conferinţă tractuală s'a primit cu însufleţire, ca şi când învĕţămêntul resp. şcoala ar fi o maşinărie pe rotile, deoare-ce „uniformitate" numai în aşa ceva poate fi reclamată cu drept şi 'n urmare salutară!

Pasagele prime: anterioare ale articolului meu cu genesa psichologică speţială acolo relevata ne arată şi indrituieşte consecvent, că tot „aceleaşĭ" pot sta şi faţă de casurile maĭ generale fără vre-o exagerare orĭ restricţiune, ergo şi în casul de faţă cu „uniformitatea manualelor" întru cât aceasta din motivele de mai jos nu poate fi chiar acceptată şi cu atât mai puţin recomandabilă.

După cât ştiu şi am auzit, ceea ce se invocă ca motiv ponderos al introducereĭ menţionateĭ uniformităţĭ este, că mergênd în şcoala cutăruĭ orĭ cutăruĭ învĕţător — fie peste an sau la examenele finale: respectivul visitator, folosindu-se în şcoală tot acele manuale, numai decât poate şti că învĕţătorul unde a ajuns cu materialul? Din ce şi cât a progresat? astfel ivindu-se posibilitatea de-a eşi la suprafaţă o uniformitate în învĕţămênt pe toată linia!!...

Cel puţin eu unul şi cred, că de acestia se vor mai afla — nu aş puté avé dar nicĭ arêta mare interes a examina şcoala unuia ca acela, care foloseşte aceleaşĭ cărţĭ ca mine!

Aci atragere deosebită nu pot manifesta, căcĭ aproape fiind acelaş călapod, înţeleg ce priveşte procederile speţiale de oare-ce principiile sunt şi ca să fie aceleaşĭ interesul dispare în proporţie dreaptă cu visitarea şcoalelor de soiul acesta?

Şi cred, întimpin aci aşa zicênd o monotonie oare-care prin urmare exemptă de diversităţi şi varietăţĭ de ideĭ nu e lipsă de mare argumentaţie pentru o putea observa inconvenientul, fie în culorĭ cât de palide!

Din contră: dacă colegul meu entare foloseşte alt-fel de manuale întru adins aş erua: oare cum procede? şi ce resultate obţine prin utilisarea manualului ce difere de al meu?! Oare acela e mai avantagios ca al meu, orĭ doar' e mai puţin ca acesta?! Şi — acestea vin de sine pentru-că de pildă: altcum am să proced după istoria patrieĭ de Dariu şi altcum după cea de Goldiş; altcum după ist. naturală de Vasiciu şi Tuducescu şi altcum după cea de Ilasievicĭ. Va să zică aci variaţia în metod cu atât mai mult îşi va avea locul şi rolul. Aci ajungênd ne lovim de un adevĕr: Din ciocnirea ideilor resultă lămurirea — lor! Şi acesta e bine la noĭ să ocupe teren cât mai vast dându-ni-se putinţă a ne cunoaşte tot mai mult unĭ pe alţiĭ, că cine suntem şi ce suntem dar de sine înţeles: toate cu iubire, bunăvoinţă şi temeiu şi nu cu aroganţă ce nu arare orĭ culminează în sofisteriĭ, spoeli şi superficialităţĭ!

Ştim apoĭ şi aceea, că până când scopul e acelaş — mijloacele, de sine înţeles corespunzetoare — pot să difere fără ca acela să poată deveni paralisat la ce eu mai adaug, că cu cât mijloacele unuia şi aceluiaş scop se deosebesc maĭ mult, proporţional se potenţează şi voia şi felul de muncă intelectuală al factorilor!

Vorbă să fie! aci ca în toate: unul ţine de mai corespunzător unul, ear altul alt manual, adecă fiecare după a sa bună chibzuinţă şi faţă de manualul ce-mi convine avênd mai multă simpatie şi plăcere voiu şi face şi arăta la tot casul maĭ mult resultat decât pe lângă acela ce mi-l va impune Iosafat sau nu ştiu cine, — ear aci din nou ne întâlnim cu o momentuoasă stare psichică a omului; cu dispositia sufletească ce porneşte din înclinărĭ de simpatie naturale, care dispositie — la noĭ, când vorba e de progres, trage mai mult în cumpănă ca orĭ unde şi 'n orĭ-ce!

Să admitem însă realisarea aceleĭ ideĭ în forma cum ni-se recomandă!

In asemenea cas, lucrurile pe deasupra ar maĭ lua o turnură şi cam şagalnică eată cum:

Din un obiect sau disciplină în toate şcoalele de sigur, ar fi să se introducă manualul unui autor, — nu poate să fluere a pagubă cărţile lor: scrise de eĭ, deşi acestea poate nu sunt mai pe jos de ale celorlalţĭ autorĭ favorisaţĭ, că obiecte să se folosească cărţile corĕspunzătoare tot ale unui autor şi asta şi după principiul „uniformităţiĭ" s'ar vedé a fi un ce mai asimilabil, fiind-că dacă de pildă: cartea de cetire a lui xe acomodată, quasi cu acel drept am puté susţinea, că e potrivit şi manualul de gramatică al respectivului, mai ales dacă aceasta (manualul) stă în ceva conexiune cu legendarul sĕu, al lui x!

In fond reese deci o limitaţie, restricţiune anumită cu referinţă la introducerea cărţilor după principul uniformităţiĭ atât în casul prim, cât mai ales în al doilea aci relevat.

Admiţênd prin urmare „uniformitatea" în utilisarea manualelor am deveni acolo, că uniĭ autori de cum-va de acestia nu vor fi mai mulţi, ar puté să fluere a pagubă ca ţiganul pe lângă cărţile lor: scrise de eĭ, deşi acestea poate nu sunt mai pe jos de ale celoralalţi autorĭ favorisaţi de plăsmuirea „uniformităţiĭ"!

Adecătelea am avea de a opera cu nişte mijloace.... ce seamănă a monopol, ear acesta nu e oportun totdeauna şi nu mai ales în o măestrie ca a noastră complicată, pendentă de multe imprejurărĭ şi dintre carĭ fiecare îşĭ cere partea sa!

Şi cred, că pentru celea zise în punctul acesta eu unul nu pot fi bănuit, că aş milita contra introducereĭ uniformităţĭ din cine ştie ce interes particular egoistic nedând resp. nescriind eu până acuma nicĭ un op didactic, — de cumva nu voiu face aceasta d'aci înainte (!!) când apoi zic şi eu nu prea mi s'ar lua în serios şi cu atât mai puţin crede celea eventual debitate pe socoteala bieteĭ uniformităţĭ!!

Maghiarul zice: „Száz szónak egy a vége"!

Să căutăm cercularele Veneratului nostru Consistor aradan! Toate astfel glăsuesc:

„Dintre manualele şcolare aci notate (în circular) învĕţătorul îşĭ alege pe cel după a sa părere mai acomodat".

După mine: în aceste puţine cuvinte se cuprinde toată procopseala şi înţelepciunea în alegerea respect. folosirea cărţilor de şcoală!

Numai astfel se poate da curs liber orĭ-cărei şcolĭ a'şi alege şi pune în practică din mai multele mijloace permise, pe celea ce dinsa le crede mai avantagioase mai confortabile întru ajungerea ţintei ce-i stă înainte.

Intru cât pe lângă „uniformitatea" subversantă nu s'ar aduce şi alte argumente mai temeinice şi demne de crezemênt, inducerea aceleia nu pare a fi suficient motivată semnalând în fine şi aceea că încât „introducerea" ar fi numai facultativă, eu unul contra nu aş mai avé de zis chiar nimic.

Socodor 1902. *Ioan Crişian,*
m. rom.

Afaceri şcolare.

Pecica Română, 30 Maiu n. 1902.

Stimată Redacţiune!

Luni în 26 şi Marţi 27 l. c. s'a ţinut examen la toate cele şease şcoale poporale din loc.

Aci cred locul potrivit să aducem mulţumirĭ Veneratului Consistoriu pentru marea purtare de grije de şcoalele noastre confesionale, esmiţênd de comisar pe unul dintre ceĭ maĭ bravĭ, maĭ conştiinţioşĭ, dar totodată şi maĭ scrupuloşĭ bărbaţĭ de şcoală, în persoana dluĭ *Augustin Boţoc.*

Am zis că despre două din cele şase şcoale voiu să-'mĭ descoper părerile; deoarece sunt laic în ale şcoaleĭ, totuşĭ mĕ simt îndemnat a-'mĭ arăta, de-o parte bucuria pentru frumosul şi netăgăduitul progres prestat de către domnişoara Maria Crişan cu elevele D-Sale; ear de altă parte mirarea, cum poate fi suferit în funcţie de învĕţător un om ca dl I. Iosa, care pe lângă aceea că nu are, şi nu a avut nicĭ când aplicare pe cariera dăscălească, fiind co-

---

Că dorul cei fără milă,
Imi făcu faţa bătrână,
Inima mi-s'a negrit
După mândra ce-am iubit
Petru Bozgan alui *Floria* june, corist.

•

Din Ighiu.

Eu mândră m'am dus departe,
Şi ţĭ-am trimis ţie carte,
Carte mândră 'ncornurele
Scrisă de mânile mele,
Şi ţĭ-am scris-o Vinerea
Ca să 'ţĭ vĕd eu inima,
S-o capeţĭ Dumineca,
Să îţĭ vĕd şi dragostea,
Mândră, mândruliţa mea
Trimite-'mĭ şi tu una
Scrisă de mânuţa ta,
Ca să-'mĭ stâmpăr inima,
Că cu cartea dela tine
Stâmpăr inima în mine,
Că mi-s'o ars toată bine,
Mândră de dor dela tine.

Câte boale pe sub soare,
Nu-'s ca doru arzătoare,
Că dorul unde se pune
Face inima cărbune.

Nu te ţinea bade mândru
Că la tine nu-'mĭ stă gându,
Că chiar gându de mi-ar sta,
Tot măicuţa nu m'ar da,
Că mi-o spus măicuţa bine
Că nu mĕ dă după tine,
Şi mi-o spus şi-a doua-oară,
Că maĭ bine mĕ omoară,
Şi mĕ ţipă 'ntr'un părău,
Nu mĕ lasă-'n neamul tĕu.

De-aş ajunge zile multe
Să mĕ sui din vale 'n munte,
S'aud fagiĭ clătinând,
Pe mândra 'n frunză zicênd,
S'aud glas de păsărele
Şi gura mândruţiĭ mele.

Tu bade te-ai dus departe,
Te rog ca să-'mĭ scriĭ o carte,
Să-'mĭ trimiţĭ de bună-seamă,
Şi să-'mĭ scriĭ şi cum te chiamă,
Că de când faţă n'am dat
Am uitat cum te-o chemat.

Cine iubeşte şi lasă
Pune-'ĭ Doamne foc la casă
Să ardă cu tot ce are
Să nu maĭ facă stricare,
Să ardă până 'n pământ
Să-i rĕmână numai sperla
El să putrezească 'n Gherla.

Lungu-'ĭ drumul calce-l dracu
Departe-i badea săracu;
Eu aici el îi departe
Numai ce mi-o trimis carte
Dela carte nu mĕ 'ncred
Dacă nu-i badea să-l vĕd,
Măi bădiţă bădişor
Zis ai că-mĭ eşti puişor
Da-'ĭ fost şerpe muşcător
Cu gura m'ai sărutat
Cu limba venin mi-ai dat
Nu te-ai temut de pĕcat
Că tu-i fi talpă la iad.

Bade de dor şi de drag
Ţi-am scris numele pe prag
Scrie şi tu bade-al meu
Intr'un corn de chischineu
Şi ţi-l bagă 'n buzunar
Să-l ceteşti la zile mari
Să te-audă Dumnezeu
Să-ţi ierte pĕcatul tĕu
Pĕcatul şi jurământul,
Nu te primească pământul.

Ardă-te focu maşină
Că eşti goală şi mergi lină
Dar când ai dus pe badea
Erai plină de cătane
Şi te-a dus focu prea tare
Ş'ai fost plină de regute
Şi te a dus focu prea iute.
Şi ai plecat fluerând
Şi eu rĕmăsăi plângênd
Din inimă suspinând.

Culese de: *Ioan Jelecutean.*

•

(Din Arad).

Frunză verde de pe lunică,
Dorul mândriĭ 'n pat mĕ culcă,
Frunză verde din izlaz,
Să ştiĭ bade-o că te las,
Că nu vreau să am năcaz.

Maică inimă de peatră,
Vino şi la mine-odată,
Vino barem pân' la poartă,
De mĕ vezi vie-'s, ori moartă,
Şi mĕ 'ntreabă cum trăiesc,
Şi în lume nĕcăjesc.

Auzit-am Joui la moară,
Că ş'al meu bade se 'nsoară,
Insoare-se cu Dumnezeu,
Că mie nu-'mi pare rĕu,
Că-'l voiu blăstăma şi eu.
Când vei fi la cununie
Picioarele nu te ţie,
Şi când vei fi după masă,
Sângele te năpădească,
Şi pe gură şi pe nas,
Să fii bade de miraz,
De miraz la lumea toată
Că te a blăstămat o fată.
Bade de dragostea noastră
A 'nflorit un pom în coastă
Nu ştiu cine a cutezat
De pomu l'a rĕtezat
Şi dragostea ne-a stricat.

Culese de *Sida Măcinic.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pleşit de patimi ce stau în contrazicere flagrantă cu vieaţa unui adevărat crescător, în a cărui şcoală şi de astădată s'a observat negligenţa totală. Atât întrebările învĕţătorului, cât şi rĕspunsurile băeţilor stârneau rîsul şi de multe-ori chiar scandalisarea auzitorilor. Lăsăm aprecierile speciale despre totreg examenul d-lui Iosa în grija On. Comisiunĭ, pe care o conjurăm să raporteze Ven. Consistor, întocmaĭ cum s'a întêmplat despre ce nicĭ nu ne îndoim. Ear' pe dl Iosa îl rugăm, că pentru binele şi fericirea sucreşţinţei poporului nostru, în interesul învĕţământuluĭ, dar maĭ ales pentru binele d-sale, avênd la activul d-sale 38 anĭ, să se retragă în pensiune, şi să nu aştepte ca justa indignare a blândului nostru popor să se deslănţuiască, şi să ceară la veneratul Consistor judecată dreaptă în causă, căcĭ atunci i-ar fi cu mult maĭ rău. Aceste trebuia să 'i le fi spus dlui Iosa încă demult vre-unul din amicĭ d-sale, dacă 'i sunt amicĭ sincerĭ, şi să nu fi aşteptat să 'i-se spună pe aceasta cale, eventual, în un mod şi maĭ desavantagios pentru dl învĕţător Iosa.

Domnişoara *Maria Crişan*, se află în comuna noastră de abea de şesă lunĭ ca suplentă, în locul d-neĭ învĕţătoare Emilia Ciorogariu, m. Bodrogian. D-na înv. Ciorogariu aflându-se cam bolnăvicioasă a rugat ca V. C. să-'ĭ conceadă să-'şĭ aducă o suplenţă. După ce a obţinut concesia, grigea cea maĭ mare îl era să-'şĭ afle a suplenta care s'o poată înlocui cu demnitate, esclamênd adese-orĭ: „aşĭ fi foarte împăcată dacă viitoarea învĕţătoare şi-ar cerea să face datoria barem cum am avut eu plăcerea să mi-o împlinesc, şi să continue ce eu am început". Bunul Dumnezeu i-au ascultat cererea d-neĭ Ciorogariu.

Este învederat din tot resultatul escelent al examenului că domnişoara Crişan a primit nestrămutat toate poveţele stimateĭ şi iubiteĭ d-sale patroane şi mătuşe, căci cum bine se ştie, d-na Ciorogariu mergea adese-orĭ în classă, dând poveţe elevilor că tot cu bunăvoire să primească şi să-'şĭ însuşească propunerile d-şoareĭ Crişan, cu care iubire au ascultat-o şi au urmat-o pe d-sa.

Sala de învĕţământ a fost decorată tot cu acest gust, încât prevala scumpul nostru tricolorĭ, cum am fost îndatinaţĭ s'o vedem şi în trecut. Păreţĭ toţĭ îmbrăcaţĭ în lucrurĭ de mână a elevilor, ce te transporta în o lume feerică, crezênd că zinele cu ajutorul albinelor şi cu a păinginilor le-au împestriţat...

Când a intrat în sală On. Comisiune examinătoare, cu întreaga asistenţă, elevele i-au întîmpinat cu o cântare religioasă, după ce de loc s'a început cu examinarea în-suşĭ, începând cu religiunea, din care elevele d-neĭ Crişan au dovedit prin rĕspunsurile lor că au învĕţat-o fundamental, urmênd cu gramatica, fisica, geografia, etc. Cei ce se pricep în ale pedagogieĭ, ziceau că astfel de rĕspunsurĭ după-cum au prestat elevele d-şoareĭ Crişan se pot afla numaĭ în clase civile, eară pentru clasele poporale e foarte mult. Unele au produs testamente întregĭ, altele obligaţiunĭ, cvite şi alte documente, încât cei ce erau versaţĭ în branşa stilistică de cancelarie, dintre presenţĭ, afirman cu multă satisfacţie că toate acele documente sunt produse foarte corect, fără erorĭ; ear altele descriau viţa şi faptele măreţe a bărbaţilor celor marĭ ai neamului nostru, cu o precisiune şi cu o vervă de mirat.

Examenul a fost încheiat de către elevе prin câte-va cântărĭ naţionale cântate cu multă însufleţire şi prin o declamare.

Atât întrebările metodice ale d-şoareĭ înv. cât şi rĕspunsurile corecte ale elevelor au impresionat foarte plăcut pe auditor; ear pe On. Comisiune au determinat-o să enunţe între alte multe laude la adresa d-neĭ Emilia Ciorogariu (d-na Ciorogariu a declinat dela d-sa orĭ-ce laude, zicênd, că se bucură cu noi toţĭ împreună de resultatul splendid) şi apoi la adresa însuşĭ a d-şoareĭ Crişan, aceste semnificative şi importante cuvinte: „Dacă d-şoara învĕţătoare Crişan îşi va continua rolul tot aşa, are să devină o forţă didactică de primul rang, o învĕţătoare escelentă, o învĕţătoare de model". Mult On. domn protopop a zis: „Minutele petrecute la examenul din această şcoală 'mi vor fi de dulce suvenire, pe care nu le voiu uita în vieaţa mea".

Toţĭ cei presenţĭ i au gratulat stimateĭ d-şoare Crişan pentru splendidul succes ce l'a dovedit examenul de azĭ, strângându-i mâna, la ce d-sa a mulţumit tuturor în parte prin o încliuare gingaşă şi modestă. *Un participant.*

După încheierea examenuluĭ veteranul şi meritnosul învĕţător pensionat I. Ardelean a rostit următoarea cuvântare:

Mult stimată D-şoară învĕţătoare!

Numaĭ şase lunĭ sunt decând aĭ venit ca învĕţătoare subştitută la aceasta şcoală de fete de cl: III, IV, V şi VI — substituind pe învĕţătoarea lor bolnavă. Aĭ venit ca străină şi orfană, care nu aĭ tată, nu aĭ mamă, carĭ să-'ţĭ poarte de grije, să-'ţĭ aline durerile, lipsele şi neajunsurile, — nu aĭ pe nimenĭ, — ci numaĭ singură staĭ în această lume!

Cu ocasiunea examenuluĭ de astăzĭ, care, la tine şi pentru tine este cel dintâiu, precum şi anul cel dintâiu, — şi încă în aşa scurt timp — numaĭ de şase lunĭ păşind pe cariera învĕţătorească, — din tot sufletul şi din toată inima aĭ pus trudă şi osteneală, şi aĭ împlinit chemarea şi datorinţa ta de învĕţătoare — cu conştiinţă sufletească şi scumpătate, şi cu atâta zel, cu atâta dragoste şi iubire de neam — aĭ instruit, aĭ educat — şi aĭ învĕţat elevele tale spre tot ce este bun, frumos şi de folos pentru genul femeesc în vieaţă, — şi să aşteaptă şi recere dela şcoala de fete, amăsurat timpuluĭ în care trăim.

Cu examenul tĕu de astăzĭ aĭ facut minunĭ şi bucurie nespusă — şi peste aşteptare!

Şcoala ta este decorată şi cu lucrurĭ de mână de ale elevelor tale ca o expositie, decĭ laudă şi onoare se cuvine ţie învĕţătoare bună şi de model!

Ca bărbat de şcoală — cu plăcere şi cu bucurie am ascultat maĭ de multe orĭ prelegerile şi propunerile tale, precum, şi rĕspunsurile elevelor tale, plăcute şi la înţeles — din toate studiile propuse în aceasta şcoală de model!

Cetirea la înţeles, scrisoarea cea frumoasă, socoata, computul şi desemnul minunat, declamările şi cântările melodioase, — cu carĭ ni-aţĭ satisfăcut şi ni-aţĭ îndestulat peste aşteptare, — şi aţĭ secerat lauda şi onoarea binemeritată.

Primeşte dela vetaranul învĕţător al tatăluĭ tĕu, care a fost şi el peşcan — şi cel maĭ bun elev al meu, primeşte şi în numele părinţilor, şi în fine zic: primeşte în numele elevelor tale recunoştiinţa şi mulţumirea, care o aĭ meritat pentru progresul şi sporiul, ce la-ĭ făcut eclatat cu elevele tale primadată în vieaţa ta — ca învĕţătoare distinsă şi de model.

Elevele tale iubite, pe care li-aĭ îngrijit şi li-aĭ învĕţat, cred cumcă te vor adora şi nu te vor uita în toată vieaţa lor, şi cu drag vor pomeni numele tĕu zicênd: Toate învĕţătoarele noastre române să fie aşa de bune şi de iubitoare de elevele lor ca: învĕţătoarea noastră Domnişoara Maria Crişan, fiica Banatuluĭ, pe care Dumnezeu să o noroceascĕ, să o fericească şi, să o trăiască la mulţĭ fericiţĭ anĭ!

Eară eu zic: ferice de comuna, de şcoala — şi ferice de elevele, de fetele acele, pe care le va îngriji, le va instrua şi le va învĕţa învĕţătoarea şi Domnişoara Maria Crişan din Banat — Timişoara!

Meritul tĕu ca învĕţătoare şi a elevelor tale este, — şi, va fi neuitat naintea poporuluĭ peşcan.

De ce nu pot, ah, voauĕ! să împart la mic şi mare la învĕţătorĭ şi învĕţătoare, la elevĭ şi eleve, la taţĭ şi mame — o inimă ce-mĭ bate de a neamuluĭ deşteptare, şi de a poporuluĭ înaintare în credinţa creştinească şi în legea strămoşascĕ?

A ne lăpăda şi a ne înstrăina de şcoală şi biserică, de credinţa creştinească şi de legea noastră strămoşascĕ este perirea şi este moartea noastră naţională, — de care bunul Dumnezeu să apere şi ferească pe toată suflarea românească!

Domnişoara şi învĕţătoarea Elena Roja — încă merită laudă şi recunoştiinţă, şi este deamnă de chemarea învĕţătorească — instruind de peste o sută de eleve cl: I şi II. cu, care au depus examen bun şi cu îndestulare.

Peşca-Română, 14/27 Maiu.

I. Ardelean,
inv. pens.

Dela sate.

Un examen slab.

Vineri, în 17/30 l. c. s'a ţinut examenul la şcoala română din Surducul-mic, sub presidenţa harniculuĭ şi de toţĭ iubitul protopresbiter al Făgetuluĭ Sebastian Olariu, fiind de faţă comisarul consistorial Traian Unipan, directorul-şcolar Pavel Brândău, ear delegaţĭ au fost învĕţătoriĭ Trifon Lugojanu şi Vasilie Braşovan, au maĭ fost de faţă dl capelan din Bujoru, preşedintele comitetuluĭ parochial, precum şi maĭ mulţĭ poporenĭ.

Sunt 2 anĭ de când funcţionează ca învĕţător în comuna noastră — Ioan Belciu; o persoană care de toate este bun, numaĭ de învĕţător ba; acum este anul examenul dluĭ Beleiu a fost declarat în adunarea despărţământuluĭ de nesucces, la finea examenuluĭ a fost făcut atent de Prea On. Domn protopop ca în viitor să-'şĭ dea osteneală maĭ multă, căcĭ este ruşine ca eleviĭ din o astfel de comună fruntaşă cum este Surducul-mic să presteze un aşa examen slab. Anul trecut am fost cu considerare că nu a avut examenul de cvalificaţiune şi i-s'a putut ierta ceva că s'a preparat omul de examen; dar — în loc ca anul acesta să-'şĭ dee silinţa maĭ tare ca resultatul examenuluĭ să fie cel puţin suficent, Belciu nu şi-a dat silinţa nicĭ ca anul trecut, vezĭ Doamne că este om cvalificat şi nu are grijă de copiĭ ci numaĭ să i-se solvească salarul anticipando pe 3 lunĭ.

In comuna noastră sunt deobligaţĭ-a cerceta regulat prelegerea 119 elevĭ dar la examen spre marea noastră mirare vedem că sunt abia 25 elevĭ, dintre aceştĭ elevĭ 12 numaĭ ca oaspeţĭ ear cu 13 elevĭ s'a dat examenul.

P. on. d-n. preş. face întrebărĭ; îndată ce s'a vĕzut că rĕspund eleviĭ din băncile ultime lucrurĭ carĭ trebue să le ştie începătoriĭ, întreabă: dar şcolariĭ din banca primă ce sunt? La ce dl Belciu rĕspunde: aceştia sunt începătorĭ şi nu ştiu nimic; şi se scuză că nicĭ dînsul nu i-a vĕzut până azĭ la şcoală, la ce comisarul îĭ rĕspunde că este de necrezut ca cineva să vie la examen prima oară.

Prea onoratul întreabă la câte clase a propus? vĕzênd în catalog scrise cu litere marĭ materialul propus în şcoala română din Surducul-mic în cele 6 clase pe anul 1901/2, după care au urmat unele obiecte propuse, la care dl învĕţător reflectează, că de fapt ar trebui să fie 6, dar dînsul nu are maĭ mult de 2 în clasa I-a 12 elevĭ ear în clasa a II-a — 1. Nu voesc să critic examenul, căcĭ nice nu-l

Ce face dracu.

In vremile de demult avea un tată doi ficiorĭ, ce trăiau în cea maĭ bună înţelegere unul cu altul. Sosind timpul ca bătrânul tată să sfîrşească, chemă pe cei doi fiĭ aĭ săĭ la sine şi le zise că şi ei să purceadă cu bunul lor, după-cum au vĕzut şi pe el, şi îndată şi-a dat sufletul şi l au înmormêntat cu pompă.

Cei doi fraţĭ trăiră maĭ vre-o doi anĭ împreună, după-cum le zicea tatăl lor, maĭ în urmă cel maĭ mic zice, că de ce să-l maĭ ţie frate-sĕu în cârca lui.

Se hotărî să-ĭ zică frate-sĕu: frate dă-mi ce e al meu, că poate că tu veĭ robi pe urmă, pe când eu muncesc din zi şi până-'n noapte, ear frate-sĕu era cel maĭ lucrător, pe când cel maĭ mic tot pe la cârciumă umbla. Frate-sĕu se învoi şi-i dete tot ce era al lui. Cel mare se puse pe lucru şi muncia cu femea, şi mergea foarte bine în casă, norocul e totdeauna la cei-ce muncesc.

După-ce a agonisit cel maĭ mare avere maĭ multă de cum aveau la un loc, nu maĭ mergea la lucru, ci trimitea numaĭ slugile în holde, şi munciau cu credinţă.

Cel maĭ mic nicĭ nu trimetea argaţĭ numaĭ când isprăveau celalalţĭ se ruga de eĭ să-i ajute, ear el din cârciumă nu maĭ ştia alta.

Intr'o zi argaţiĭ celui maĭ mare isprăvirĕ holda de vreme, ear cel maĭ mic frate a sosit pe urma lor, ca să-'şĭ vadă şi el holda, să aducă mâne-zi claca, căcĭ holda era la o brazdă cu a frate sĕu.

Mergênd pe holdă, adecă prin grâu, ce vĕzu la crucile frate-sĕu, o fiinţă, adecă un om, cu barbă până la brâu, şi tot strîngea la spice de grâu şi punea în snopĭ, şi când l-a vĕzut, a perit. Speriat, omul alergă către casă să spună femeiĭ sale ce vĕzuse, şi zicea că acela nu-'l alta decât norocul frate-sĕu şi s'a întristat foarte de acea vedenie, şi mergênd către casă a cam înserat şi deodată se întâlni cu un om călare pe un măgar, care-i zise: unde-aĭ fost măĭ robule, de eştĭ aşa de posomorît, — la holda cu grâu, apoi cum e pe acolo, — zise cel cu măgaru, — rĕu, rĕspunse omul. Fratele meu era cu holda maĭ rea decât la mine, dar acum te minunezĭ de holda luĭ cum sporeşte.

Şi-i spuse ce a vĕzut la holda frăţine-so, ear acel om cu măgariu, cel-ce era dracu îi zise: norocul luĭ 'i-l'a încredinţat tatăl vostru şi o căldare de banĭ a strîns el până a fost viu şi toate luĭ le-a lăsat. Auzind omul de banĭ s'a mâniat foarte şi plecând către casă tot gândea că poate să fie adevĕrat.

Mâne zi tot în birt sta cu prietenii luĭ şi zicênd că el pe fratele sĕu îl ia de pe lume pentru-ca numaĭ luĭ tatăl lor i-a dat banĭ.

Era într-o Sâmbătă şi văcarul satului păştea vacile pe lângă o apă mare, şi de-o dată înoră cerul pe după amiaz şi o ploaie groaznică se slobozi pe acolo. Vacile le a luat viforul, şi le-a mânat departe, ear văcarul a aflat un ciamaţ cu ceţiarĭ; prindeau peşte cu el, a întors ciamaţul cu gura 'n jos şi s'au adăpostit până ce a încetat vremea cu ghiaţa.

Stând ploaia s'a făcut linişte mare; de-odată aude de sub ciamăţ apa bobosind şi căutând înăuntru vĕzu o găuriţă prin capĕtul ciamaţiuluĭ, privind pe găuriţă vĕzu pe marginea de apă mulţime de sătane şi unul maĭ lung în giare şi picioare, şi le zicea „care din voĭ vĕ veţĭ duce la cutare şi să-l îndemnaţĭ să taie pe frate-so cel maĭ mare, pentru-că va să zică, că tatăl luĭ i-a lăsat o căldare de banĭ, însă căldarea e îngropată înapoi de casă şi şi unuia şi altuia tatăl lor uitase să le spună e la colţul caseĭ treĭ paşĭ.

Atâta a fost şi au perit duburile. Văcariu eşĭ din lăuntru şi-'şĭ căută marfa unde o şi află.

Ajuns acasă, văcariu se duse drept la fratele cel mic unde îl află că ascute un cuţit şi tot înjura pe fratele sĕu cel mare că mâne în uşa bisericii vrea să l taie să se mire lumea de el cum se miră el de atâta bogătate ce-i dete tatăl lor numaĭ luĭ.

Văcariu tace şi ascultă, pe urmă zicea că se duce mâne dimineaţă la birt şi dela birt se va duce la biserică şi când or ieşĭ oameniĭ din biserică să-'l taie, cu cuţitul, aşa s'a şi întêmplat.

Mâne-zi, adică Duminecă iarĕ a plecat bietul văcar să vadă cum poate să fie asta adevĕrat, se duce la cel mic maĭ întâiu, când colo tot aşa însă şi maĭ rĕu s'a înfocat de cum era.

Lasă-l pe ăsta zicea văcar să merg la celalalt, că sunt amêndoĭ gazdele mele şi să vedem ce-ĭ cu el.

Mergând îl afla că se îmbracă ca să meargă la sfânta biserică, şi zise văcarul:

Au n'aĭ auzit tu ceva gazdo? — Nu — fu rĕspunsul luĭ. Zise văcarul: Vom vedea dară dacă nu aĭ auzit.

Se duse pela birt văcaru, unde află şi pe sătana de frate care, se boceşte, că el tae pe frate-so acum; oameniĭ se uită la el cum dă cu cuţitul în masa birtaşuluĭ.

Auzind că ieş oameniĭ din biserică, ca muşcat de şarpe se duce la uşa sfintei biserici şi aşteaptă.

De-odată eşia frate-seu din biserică însă nu ştiu nimic de aceea, dar cânele de frate cel maĭ mic se repezi la el şi cu ochi crunţĭ de bĕutură voĭ să dea cu cuţitul; de-odată văcarul, care tot pândea ca să vadă l'a prins de cuţit, şi zicênd, că el are să le spună ceva şi atunci de nu va fi adevĕrat el îl ţine şi cel-ce se boceşte poate să-l taie.

Numaĭ să mergem acasă la tine, zise către fratele cel mare, şi s'au dus toţĭ treĭ acasă, unde au ajuns a povesti toată întêmplarea; şi cum a auzit el cu urechile luĭ şi vĕzut cu ochiĭ luĭ cele întêmplate şi a auzit pe Satana cel maĭ mare că căldarea cu banĭ e îngropată treĭ paşĭ dela colţul caseĭ, se puseră pe căutate şi aflară căldarea după cum auzise văcarul, se învoiră

pot considera de examen, când un elev de 11 ani, care după spusa învĕţătorului este în anul din urmă la şcoală, a fost scos de dl comisar la tablă să scrie cuvêntul „masă", nu a ştiut nicĭ din câte silabe constă acest cuvênt, dar să maĭ ştie din câte litere apoĭ îşĭ poate închipui orĭ cine ce resultate escelente au dat eleviĭ dluĭ Belciu.

Prea On. domn Sebastian Olariu vĕzênd resultatul scandalos a făcut în decursul examenului atent de 9 orĭ pe învĕţător că acesta nu este examen, este maĭ mult o ghicitură; la ce dl Belciu rĕspunde flegmatic: că nu am avut cuĭ să propun, căcĭ eleviĭ nu au cercetat prelegerea, apoĭ că antistia comunală nu a pedepsit eleviĭ ce au absentat. Acum să dăm drept d-luĭ Belciu şi să zicem că 79 de elevi nu au cercetat regulat prelegerea, dar ce e cu restul de 40 de eleviĭ? Căcĭ aceia au cercetat regulat ceea-ce putem dovedi cu întreaga comună, ear dela sfintele Paştĭ de când dl Belciu a fost dus 2 sĕptĕmânĭ în concediu, fără de a spune nicĭ presidentuluĭ comitetuluĭ că unde merge, ceea-ce însuşĭ dl president a declarat publice în faţa domnului Olariu, decĭ nu este mirare că oamenilor nicĭ nu li-a maĭ venit pofta să trimită copiĭ la dascălul lor, cel care în loc să înveţe eleviĭ i-a trimis câte de 2 orĭ în zi cale de 4 Km. cu epistole la poşta din Bujoru şi a închis eleviĭ în şcoală şi nicĭ nu s'a uitat să vadă câţĭ sunt ci simplaminte i-a lăsat singurĭ şi a mers la vênat.

Da să-'ţĭ spuĭ una de ce au cercetat băieţiĭ prelegerile şi au dat examen cel puţin bun înainte de D-Ta, d-le învĕţător şi numaĭ de când D-Ta ai venit în comuna noastră, nu cercetează copii; oare nu avem noi autorităţĭ, făcut-aĭ vre'odată arătare la dl prota? Că cel puţin să ştie despre toate acestea precum a declarat în examen că nu a avut nicĭ o cunoştinţă că eleviĭ nu cercetează şcoala. Un astfel de examen orĭ-care econom din comuna noastră în 2 zile este în stare să presteze; şi un inĕţător care este om cvalificat nu. Oare nu este aceasta o ruşine? Calculul nesuficient este prea puţin de a cvalifica examenul d-luĭ Belciu, ci după modesta mea părere calculul cel maĭ potrivit este *absolut nimic.*

Şi tot maĭ are dl Belciu cutezanţa a declara foaintea oamenilor că pentru aceea tot dênsul va fi ales, de oare-ce îl părtineşte o singură persoană; ştĭ D-Ta că nicĭ la prima alegere nu te-am ales ci am ales pe unul pe care nicĭ nu 'l-am vĕzut, numaĭ să ne scăpăm de D-Ta, dar acum când ţi-am vĕzut resultatul strălucit. Eu ca un om simplu ţi-aşĭ recomanda mai bine să mergĭ îndărăt la sălci, şă-'ţĭ alegi altă carieră maĭ rentabilă căcĭ cariera învĕţătorească nu este pentru D-ta; pentru-că învĕţătorul inainte de toate trebue să ştie maĭ mult ca eleviĭ, să aibă zel rĕbdare, şi tact, nu numaĭ a zice elevuluĭ nu te uita la mine că nu-ĭ la mine 'n cap. De-o cam dată numaĭ atâta.

Surducul-mic, la 20 Maiu v. 1902.

Unul din cei de faţă.

PARTEA ECONOMICĂ.

LEGUMĔRITUL.

— Disertaţie poporală —

De

George Maican, învĕţător.

(Urmare.)

Hreanul,

dintre toate legumile e cel mai răbduriu, mulţumindu-se şi cu un pământ sărac şi chiar cei mai mulţi nu şi-au mai bătut capul a'i da şi lui o îngrijire oare care, căcĭ zic asemenea oameni: pentru ce să ne mai ostenim noi cu el, când şi aşa creşte singur pe toate razoarele: Ei! dar rĕu să înşală.

Probeze a'i da şi hreanului îngrijirea ce voiu arăta şi vor vedé că nu va creşte numai mai mare, dar se face mult mai gustos şi mai fraged.

Hreanul se prăseşte din rădăcinĭ, cari primăvara le sădim în pământ în găuri anume făcute ca rădăcinile să stea piezişĭ, aproape orizontal, ca aşa căldura să ajungă mai cu inlesnire la el. Pământul să fie gunoit cu gunoi putred, şi lucrat afund. Depărtarea între rădăcini să fie de vre-o 3 urme. Peste vară îl săpăm orĭ de câte orĭ e de lipsă, trăgênd ţĕrina pe el. Prin sfĕrşitul lui Iulie, desgolim rădăcinile, îl tragem puţin din pământ, şi cureţindu-i rădăcinile laterale îl acoperim earăşĭ. In chipul acesta 'l silim a se face mare.

Toamna tĕrziu scoatem rădăcinile groase, deplin desvoltate şi le păstrăm în pivniţă ca şi pe alte legumi spre a le folosi peste iarna. Rădăcinile mai subţirele le mai lăsăm un an în pământ, la locul lor, îngrijindu-le pecum s'a spus.

Hreanul e o legumă foarte sănătoasă. Se foloseşte ca sos lângă cărnuri ferte, la muratul verzelor şi încă în multe felurĭ, ba chiar şi ca leac. Contra tusei cailor se dă amestecat prin ovĕs, bucăţele orĭ ras.

Mărariul şi cimbrul

să cultivă printre celelalte legumi. Odată sămĕnate se prăsesc pe viitor fără a le mai sămĕna, numai cât le scuturăm când le recoltăm şi în primăvara viitoare grijim ca să nu le tăem răsărind. Ambele se folosesc la muratul verzei, crastaveţilor şi ardeiului, precum şi în unele mâncărĭ.

Tarhonul şi leuşteanul

se prăsesc prin rĕsădirea de tufe cu rădăcină. Odată prăsite ţin totdeauna grijind numai să nu le vătămăm ori stârpim cumva cu săpatul sau altcum. Leuşteanul reuseşte în orĭ ce pământ, dar tarhonul e mai gingaş; reuseşte numai într'un pământ gunoit cu funingine, asemenea şi peste iarnă trebue să punem funingine pe el.

Mulţĭ se plâng că n'au noroc de aceasta legumă; urmeze cum spun şi vor vedea că în funingine le stă norocul.

Mai sunt şi alte legumi, ţelerul (ţelina) sfeclele, mazărea s. a.

Fiind cultura ţelineĭ şi a sfeclelor tot una cu a verzelor şi călărabelor, e de prisos a mai repeţi şi aci. Spun numai că ţelina se şi foloseşte în mâncărĭ, zămurĭ s. a. ear sfeclele ca sălata, cu oţet, lângă fripturĭ şi altfel.

Voind a prăsi ţelină mai mare, trebue ca din când în când să înlăturăm frunzele de pe delaturĭ, asemenea şi rădăcinile laterale.

Cultura mazărei e întocmai ca şi a fasolei. Voind a avea mazăre peste întreagă vara tot tinĕră, trebue să punem tot la câteva săptămânĭ câte-va cuiburĭ. (Va urma.)

Mulţămite publice.

Comuna noastră bisericească constătătoare din 38 Nr. case cu 292 suflete, vezênd lipsa cea mare de a zidi o casă parochială încâtva maĭ corĕspunzătoare în locul celeĭ vechĭ, gata de-a o dărîme, a adus hotărîrĭ ca spre acoperirea speselor de cel puţin 2000 coroane să apeleze la simţul de milostenie a parochiilor surorĭ şi a coreligionarilor marinimoşĭ.

Spre scopul acesta am exoperat dela autorităţile noastre bisericeştĭ precum şi politice, permisiunea de a pune la cale o colectă.

Abia am început colectarea, când spre marea noastră surprindere primirăm în zilele acestea o asemnată poştală dată din Budapesta cu o sumă prea frumoasă de 50 cor.: d-na A. Lendl 20 cor., ear magnatul domn Dr. A. Lendl, deputat 30 cor.

Nu am recercat pe numiţiĭ donatorĭ ca să ne vină în ajutor, dar se vede că au auzit despre intenţiunea noastră.

Venim deci şi pe această cale să le aducem mulţămirile cele maĭ sincere. Bunul Dumnezeu să-'ĭ trăiască în deplină fericire pe marinimoşiĭ donatorĭ până la cele maĭ adânci bĕtrâneţe, spre binele şi fericirea multora.

Indeosebĭ subscrisul preot vĕzênd atâta marinimositate dela un străin, faţă de parochia mea şi a persoaneĭ mele, care cu o familie numĕroasă locuesc într'o zidire nu se poate mai slabă, nu voiu uita în toată vieaţa mea de a mĕ ruga mereu către atotputernicul Dumnezeu, ca să resplătiască fie cărui după faptele sale.

Sperez cu ajutorul luĭ Dumnezeu că şi fraţiĭ preoţĭ şi mult stimata inteligenţă, la a căror marinimositate am apelat, ne vor veni în ajutor dacă şi nu cu zeci dar barem cu câte 4—5 coroane, căcĭ şi subscrisul când am fost recercat pentru asemenea scopurĭ barem din casada sf. bisericĭ am contribuit cu puţinel, căcĭ întot deauna la asemenea ocasiunĭ mi-am adus aminte de vĕduva din sf. scriptură care a dat filerul şi a fost bine primit. Din picăturĭ se nasc mările.

Şi până la timpul când vom puté aduce mulţămită tuturor şi pe această cale, semnez cu dragoste frăţească şi rugênd a nu ne da uitărĭ

Aga-Brestovaţ, la 15/28 Faur 1902.

In numele comuneĭ bisericeştĭ:

Filip Vuia,
paroch gr. or.

*

Cu ocasiunea concertuluĭ dat din partea corului vocal din Măderat, Luni a doua zi de sfintele Paştĭ; adecă la 15/28 Aprilie a. c. au incurs de tot: 158 cor. 88 filerĭ ear fiind spese de: 142 cor. 70 filerĭ, avem un venit curat de 16 cor 18 fil.; care s'a adaus la fondul corului existent. Tot cu aceasta ocasiune am primit ca oferte dela următoriĭ Domni: Dr. Ioan Nemet, advocat, în Arad, 6 cor. Moise Morariu, proprietar de vie, Măderat, 4 cor. ear suprasolvirĭ dela următoriĭ: Nicolae Lazarescu, Şiria 1 cor. N. Peterfi, primar, Măderat 1 cor. N. Nemvian, N. Zerind 2 cor. Ioan Popescu. notar, Măderat 2 cor. N. Verner, adj. not. Măderat 1 cor. Iosif Meofer, Păncota 1 cor. Demetriu Bugariu, inv. Măderat 1 cor. Petru Chebeleu, Păncota 1 cor. Ioan Hălmăgian, inv. Păncota 1 cor. David Ştir, proprietar mare Mezögyán 3 cor. Ioan Frăţila, Agriş 2 cor. Antonie Gozman, cand. de notar, Măderat 1 cor. Kocsi András, Păncota 1 cor. Ioan Binchiciu, Păncota 2 cor. Aurel Morariu, negutător, Măderat 2 cor George Bogdan, Agriş 2 cor. Corneliu Creţu, inv. Agriş 1 cor. Ioan Burza, Păncota 1 cor. Steiu Zsigmond, negutător, Măderat 3 cor. Simeon Buda, Păncota 1 cor. şi George Popa, preot la Agriş 2 cor de tot suma de 42 cor. care se află luată deja în suma de sus de: 158 cor. 88 filerĭ. Pentru ce numiţiĭ Domnĭ, binevoească şi pe această cale a primi din partea-mi mulţămita.

In numele comitetuluĭ aranjator:

Petru Pecariu.
casier.

şi o împărţiră frăţeşte şi-i deteră şi văca rului o sumuliţă.

Ear' cel-ce a voit să taie pe frate-sĕu s'a dus în toată ziua la birt până-ce i-a cheltuit în trei anĭ toţĭ.

Ear' frate-sĕu cel mare 'şi-a luat maĭ vre-o câte-va zeci de ectare de pământ, şi era cel maĭ avut din sat, unde la urma urmelor fratele luĭ s'a rugat să-'l primiască şi pe el de serv şi l'a primit.

Ear' văcarul, i-a mers şi luĭ bine, căcĭ după puţinul ce căpĕtase, maĭ era păstrător şi lucra cu durere, avea ce gode i-a trebuit pe la casa sa. Să luăm pildă la aceasta şi să judecăm, au nu tot Satana îndeamnă pe om la multe rele? *Ioan Onciu.*

MOARTEA şi FLORILE.

Cornel era de patru anĭ când a murit mamă-sa. El încă nu avea idee despre aceea că ce înseamnă a muri. Cu o zi maĭ nainte încă fu condus în chilia unde zăcea bolnava sa mamă. Aceasta zăcea în pat palidă şi fără puterĭ, — d'abia putea vorbi. Tatăl ocupa loc în dunga patuluĭ şi privia trist la bolnava sa muiere. Pe Cornel l-a ridicat pe genunchĭ, ca să maĭ sărute încă-odată pe mamă-sa şi să-ĭ zică noapte bună precum a făcut tot-deauna decând era bolnavă mamă-sa. — Buzele mameĭ însă erau oh doamne! atât de reci, privirea atât de curioasă şi graiul era cu totul schimbat. — Dormĭ în pace, scumpul meu copil, grăi mama încet, caută să fiĭ bun şi brav, ca să-ĭ faci tătâne-tĕu bucurie.

Atunci l-au dus pe copil în pat.

In ziua următoare 'i-s'a interzis copilaşuluĭ de a intra în chilia bolnaveĭ. — Servitoarea îĭ spuse că mamă-sa a murit — şi el să se ducă în grădină.

Atât erau de triste în casă toate, şi nimenea nu voia să vorbească cu dînsul. El fugi în grădină. Aci află însă toate aşa precum le lăsase eri. Se aşeză pe scaunul de sub cireş. Cireşul, atât era de înflorit, de alb, părea că în noaptea aceea a nins pe el. Un arbore clătina ramurile şi florile cădeau la pământ. Pe un alt arbore cânta o privighitoare versul dimineţiĭ, sburênd din creangă în creangă. Cornel iubia foarte mult florile şi paserile, de aceea el s'a uitat de mamă-sa.

Intr'aceea veni la dînsul soru-sa Maria plângênd. Cornel vĕzênd pe sora-sa, care numera peste zece ani, că plânge, pe dată îşĭ aduse aminte de mamă sa că a murit, deci o întrebă: Spune sora mea, ce insemnează a muri? eu nu pricep aceasta. Maria cugetêndu-se puţin rĕspunse: Vezĭ tu florile acestea ce zac jur împregiur împrăştiate pe pământ. Cornel făcu semn cu capul că le vede. Vezi aceste toate au căzut de pe pom şi acuma s'au vestejit şi sunt moarte — ca şi mama. Florile cele albe de pe pom trăiesc încă, eară cele palide trag să moară, acestea nu peste mult vor cădé la pământ şi vor pari. Peşte câte-va zile toate florile vor cădé, se vor împrăştia şi nu vom maĭ vedea nimic din ele. Tot astfel mor şi oameniĭ, uniĭ mor când sunt tinĕrĭ, alţiĭ când sunt bĕtrânĭ de tot, dar de murit au să moară toţĭ.

Cornel, cu lacrămĭ în ochĭ zise: aşadară eu să nu maĭ vĕd pe mama? Ba da! reflectă Maria, dacă veĭ fi brav şi ascultător tu eară o veĭ revedea undeva. Sufletul mameĭ a mers în ceriu, şi tu încă veĭ ajunge acolo.

Cornel, nu era deajuns mângâiat cu rĕspunsul acesta. I-a plăcut luĭ că mamă-sa a murit atât de frumos, dar ca să nu o maĭ vadă nicĭ odată nu voia să creadă, el credea în nevinovăţia sa că eĭ voiesc numaĭ să-'l înşele.

Dar când mâne zi au dus sicriul la mormânt şi l-au îngropat atât de adinc în pĕmânt, copilul s'a spăimântat şi s'a ascuns sub vestmântul tatăluĭ sĕu. Intors acasă copilul s'a dus direct în grădină şi s'a aşezat sub cireş şi privea cum acesta clătinând ramurile sale — cădeau încet florile. Peste câte-va zile, când a căzut şi ultima floare, Cornel zise: Acum au murit toate — şi se făcu foarte trist. Maria a plântat pe mormântul mameĭ sale o tufă de trandafirĭ. Cornel mergea în fie care zi la mormânt, şi la toată roza cea veştezită el suspina: Oh! Doamne! şi aceasta moare ca mama. In fine au căzut toate florile, s'a făcut frig şi a nins. Acum Cornel nu maĭ putea cerceta mormântul mameĭ sale şi aceasta 'l nelinişteа foarte, de oare-ce el numaĭ acolo la moment putea cugeta despre mamă-sa.

Tată zise copilaşul, adevĕrat că mama va veni din groapa cea adincă, şi că eară o voiu vedea? Aşteaptă încă puţin până maĭ târziu şi-'ţĭ voiu spune — grăi tatăl.

După-ce s'a topit neaua a sosit primăvara şi cireşul a înflorit de nou. Tatăl duse pe copil în grădină şi îĭ arătă florile cele albe ale cireşuluĭ. Oh tată, zise mirat copilaşul, florile, care au murit anul trecut, toate au venit napoĭ.. Vezĭ fătul meu zise tatăl, aşa va veni mamă-ta, când va veni primăvara învieriĭ pentru oameniĭ. Sufletul, care este în ceriu, se va împreuna cu corpul, care este acolo în pământ, şi atuncĭ mamă-ta va învia. Oh! aceasta e frumos. De acum nu voĭ maĭ plânge — zise Cornel — ci voĭ cugeta tot la aceea primăvară, când vor învia toţĭ oameniĭ.

Dar încă peste puţin timp când au înflorit şi trandafirii de pe mormântul mameĭ sale, — luĭ 'i-se părea că ea zice către dânsul: Nu plânge fiul meu iubit, că eu am murit ca florile, şi eară ca florile voĭ învia şi te voĭ revedea. Copilul s'a mângâiat şi a sperat cu toată credinţa.

Iladia.

Mateiu Milencoviciu,
învĕţător.

HAZ.

Birjarul supĕrat.

Muşteriul: „Cât face cursa până pe calea Independenţiĭ?"

Birjar: Patru franci!

Muşteriul: „Arată-mĭ tariful!"

Birjarul: „Doi franci el... Urcă-te, sgârcitule!"

NOUTĂȚI.

ARAD, 6 Iunie n. 1902.

Spre ştire. La alegerea de episcop naia bisericei va fi reservată pentru Sinod, ear publicul va fi restrins la tinda (partea femeiască) bisericei şi la cor. Pentru public se vor libera bilete de intrare pe nume, în numĕrul restrins reclamat de îngustimea locului reservat pentru public. Programa specială o vom da după-ce ni-se va comunica.

*

Dela Năsăud primim următoarea ştire îmbucurătoare: Alegerile pentru congregaţiunea comitatului Bistriţă-Năsĕud, carĭ, din causa abusurilor sĕvîrşite de fostul protopretor de tristă memorie Bodó Kálmán, la două rînduri au fost anulate de către comisiunea verificătoare dela comitat, s'au făcut din nou, a 3-a oară, în 30 a lunei Maiu a. c., cu strălucita învingere din partea Românilor. Lista naţională, afară de un Ungur şi un Sas, a reuşit, astfel că cercul electoral al Năsĕudului, aproape în totalitate românesc, trimite în congregaţiunea comitatensă, pe periodul până la finea anului 1907, pe următorii bărbaţi, carĭ au întrunit încrederea obştii româneştĭ din acest ţinut, şi anume: Precup Anton, preot, Lăchi Iosif, major în pens., Dr. Pop Simion, advocat, Dr. Victor Onişor, advocat, Dr. Dionisiu Login, advocat, Linul Macedon, învĕţător prim., Pletos Grigore, profesor, Haliţă Alexandru, profesor şi Ghetie Ioan, profesor.

*

Supĕrare şovinistă. Un ziar local: în „Délmagyarországi Közlöny" citim următoarea ştire: Din fond competent aflăm că economi românĭ din jurul St.-Miclăuşului, — vr'o 80 la numĕr, — au hotărît să cumpere pămîntul de 1700 catastere care se întinde în Peterfalva şi e proprietatea firmei din Seghedin a fraţilor Winkler. Casul e cu atât mai interesant fiindcă, — fatalităţii ne stăndu-i nimic în cale, — această proprietate care era odată cumpĕrată de fostul şăpan a comitatului Timiş Osmos Zsigmond era destinat pentru colonie *maghiară* şi acum devine colonie *română*.

*

Maghiarisarea numelor de localităţi. Comisiunea instituită pe basa art. IV. 1898 a eleborat materialul din 10 comitate, rezultatul lucrărilor însă până acuma nu este cunoscut. Secţiunea din Budapesta a societăţii carpatine transilvane s'a adresat acum ministrului de interne cu rugămintea, să publice lucrările numitei comisiunĭ şi să o îndemne tot odată la accelerarea acestor lucrărĭ. Secţiunea accentuiază, că maghiarisarea numelor de localităţĭ nicăirĭ nu este aşa de necesară (!) ca în Transilvania, unde în privinţa aceasta domneşte cea mai mare desorientare, şi până nu se va regula definitiv maghiarisarea numelor, nu este cu putinţă a scoate o hartă atât de necesară pentru turişti (!) Aşa ne spun foile maghiare.

*

Răscoala din Lemberg. Răscoala muncitorilor din Lemberg mai după sângeroasele ciocnirĭ cu armata n'a încetat. După o consfătuire cu patronii, muncitorii zidarĭ, greviştii au presentat un ultimat, în care s'au declarat dispuşĭ de a primi 9½ oare de muncă la zi şi minimalul de salar. O mulţime imensă aştepta în piaţa Ring rĕspunsul patronilor. Răspunsul a fost, că patroni resping propunerea greviştilor şi aşteaptă dela guvern resolvirea conflictului. Studenţimea dela academia de arte e tot în grevă. Rectorul ameninţă cu închiderea politehnicului, dacă studenţimea nu se va presenta regulat la cursurĭ. *Patru sute de studenţi şi-au cerut extradarea actelor.*

*

Ce timp vom avea? Meteorul din Seghedin profeţeşte următoarele pentru luna Iunie: Atmosfera noastră e tocmai aşa nervoasă ca şi oamenii, se mişcă mereu între estremităţi şi e causa schimbărilor. Aceasta nervositate a atmosferei cade într'una cu învîrtirea minimală a petelor de pe soare. Punctele de grupare a lunei Iunia sunt: 3, 5, 6, 11, 13, 19, 21 şi 28. Aşadar schimbările dispun de destule date cu deosebire în primul pătrar a lunei, când şi grupa petelor de soare de acum trece pe cealaltă parte a soarelui. Schimbările însă se arată foarte favorabile îndeosebi pentru sĕmănăturĭ, pentru-că după căldura uscată sub impresia grupei a treia veni ploaie ceea ce promit şi celelalte grupe aşa clar până la a treia parte din lună sĕmănăturile mereu pot primi ploaie. E trist în aceasta numai aceea, că de nou aceia parte a soarelui să întoarce către noi, care aduce viscol şi adesea şi peatră poate aduce. Pentru secerĭ se poate aştepta timp uscat şi cald.

*

Moartea Episcopului Pavel şi Institutul „Economul" din Cluj. Îndată ce a sosit trista veste, ca nemuritorul episcop al Orăzii Marĭ, a părăsit viaţa, direcţiunea institutului de credit „Economul" a dispus punerea stindardului negru pe casa institutului, fiind decedatul membru fundator şi unul din cei mai marĭ spriginitorĭ ai acestui institut. Tot-odată direcţiunea sa îngrijit, ca institutul să fie în mod demn representat la actul trist al înmormîntării. — 'Şi-a exprimat prin depeşă condoleanţele sale capitului şi familiei, şi a dispus să se depună o cunună pe sicriul marelui defunct.

*

Dl Vasilie Stan, teolog absolut, ascultător al facultăţii de litere la universitatea din Budapesta (a. IV.), a depus în 31 Maiu n. cu distins succes, *censura de profesor.* Dl Stan este fiul luĭ Ioan Stan din Sohodol (Munţii-Apuseni). Ca student fil. este bursierul consistorului archidiecesan din Sibiiu. Felicităm pe tînĕrul profesor.

*

Recompensă lui — Kitchener. Cu data de 4 Iunie n. se telegrafează din Londra următoarea ştire: „În Camera comunelor engleze primul lord al tesaurului Balfour a comunicat dorinţa regelui Eduard, ca Lordului *Kitchener*, — drept recunoştinţă pentru serviciile „excelente" — să 'i se voteze o recompensă de *50.000 (cincizeci mii) funţi* sterlinĭ". — N'o fi visat poate pentru sine atâta recunoştinţă nici „marele strateg" Kitchener însuşĭ.

*

Presemne de erupţiuni vulcanice în Ungaria. Cu datul de 2 Iunie o telegramă din Bánfa spune că muntele vulcanic Strazsa din comitatul Saros începe să funcţioneze. Poporaţia din împrejurimile muntelui aude vuete în adâncimea pămîntului. Apa fântânilor din satele Gergelyiaka, Finta şi Ternye a dispărut toată, dar mai târziu s'a ivit de nou; era însă caldă ca de pe foc.

*

Necroloage. Corpul profesoral şi superioritatea dela seminariul teologic archidiecesan din Blaj anunţă adormirea în Domnul a iubitului lor superior şi coleg *Basiliu Raţiu,* fost vicar foraneu greco-catolic la Făgăraş, rector şi profesor seminarial, asesor consistorial etc. Întîmplată, după suferinţe îndelungate, în Sighişoara azĭ după amează la 3 ore, în anul al 65-lea al etăţii şi al 32-lea al preoţiei sale, fiind deja pregătit cu sf. Sacramente ale muribunzilor. Osămintele iubitului adormit în Domnul se vor aşeza în 3 Iunie la 3 ore p. m. în cimiteriul greco catolic din loc. Blaş, în 1 Iunie 1902. Rugaţi-vĕ pentru sufletul celui ce atâta şi-a iubit biserica şi neamul sĕu.

— Sâmbătă în 18/31 Maiu a. c. a trecut la cele eterne Georgiu Rozvan, adv. în Salonta, în anul 84 al vieţii şi 38 al căsătoriei sale. Remăşiţele pămînteştĭ ale defunctului au fost aşezate spre odihnă veciniică după ritul bisericei noastre gr. or. Luni în 20 Maiu (2 Iunie) la 2 ore d. m. în grădina familiară din cimiterul din Salonta. La înmormîntare au participat un numĕr mare de popor şi inteligenţă din loc şi din provincie, precum şi mai mulţĭ din poporul nostru din comunele mai apropiate. Serviciul funebral, conform dorinţei testamentare a reposatului, s'a sevîrşit numai prin preotul locului. A participat la înmormîntare şi corul teologilor nostri din Arad, care s'a achitat foarte bine, şi au făcut cu cântările melodioase mare impresie asupra publicului asistent. Reposatul la începutul autonomiei bisericei noastre, a luat parte activă în afacerile bisericeştĭ şi şcolare, ca asesor consistorial şi inspector confesional în cercul inspectoral Tinca. Ca creştin bun nu a uitat nici biserica sa, căreia a testat una sută de coroane, această sumă familia o au şi predat epitropiei parochiale din Mădăraş, pentru care faptă îi exprim familiei şi pe această cale mulţămită, ear' reposatului să-i fie ţărîna uşoară şi memoria eternă. *I. Teoran,* preot.

*

Crisa ministerială francesă. Crisa ministerială francesă numai Marţi a devenit oficioasă. Ministerul Waldeck-Rousseau Marţi a ţinut ultimul sfat şi au declarat oficios presidentului Loubet abzicerea lor. Mâne presidentul va primi în audienţă şefii partidelor. Atâta e sigur că noul minister va fi radical, căcĭ în cameră va avea majoritatea. Probabil că presidentul Loubet, maĭ întâiu de toate va oferi luĭ Brisson presidenţia ministerială. Dacă Brisson nu va primi, va intra în combinaţie senatorul Combes. Din ministerul vechiu poate că numaĭ Delcassé va rămânea. Dar pentru portofoliĭ în particular se aminteşte Etienne Faure şi Chamier. Şi acum maĭ sunt mulţĭ, carĭ cred, că eventual va primi din nou Waldeck-Rousseau guvernul, dar sub împrejurările actuale această posibilitate e eschisă.

*

Medic devenit Robinson. Renumitul medic din Paris Charcott s'a decis la un interesant lucru în favorul ştiinţei. Îşi părăseşte clinica, merge cu naia pe vr'o insulă neloculă de oameni, ca acolo — departe de orĭ-ce fiinţă omenească — în sălbăticia naturei libere să studieze influenţa boalelor. Insula pe care merge e un mic margaritar a oceanului Pacific cu producte bogate şi o mulţime de paserĭ. Aceste paserĭ îi vor fi mediile şi între aceste va trăi după felul de trai alui Robinson Crusoe. Că ce cercetează Charcott de-ocamdată nu vrea să o spună, a spus numai atât că dacă îi succede planul atuncĭ a îmbogăţit ştiinţa medicală cu o importantă invenţie.

*

Avis. Primim următoarele: Vĕ rog să publicaţi în organul nostru „Tribuna Poporului", că bis. nouĕ din Bazoş, nu se va sfinţi la Rusalii, după-cum anunţase on. oficiu parochial de aici, din causă că biserica nouă nu este pictată. Anunţ aceasta cu consimţemîntul şi autorisaţia comitetului parochial. Sfinţirea bis. se va efectui după Rusalii în ziua pe care o va defige autoritatea competentă. *A Bădescu,* ca notar al com. paroch.

*

Leac nou contra tusei măgăreşti. Medicul francez Lamailéire a făcut nu de mult raport despre aplicarea abusurilor formalyzi în contra tusei măgăreşti, arătând că dintre 22 bolnavi de această boală 16 s'au vindecat după cură de opt zile, la 4 inşi efectul leacului a urmat ceva mai târziu şi numai doi nu au putut fi vindecaţi prin acest tractament. Modul aplicării acestor leacuri e următorul: În odaia bolnavului se pun să ardă, la lampă de spirt, câte o placă-formal în fiecare oră; într'aceea bolnavului nu i-e permis să iese din odaie, în care temperatura trebue să fie de 18—20 grade Celsius. O altă condiţie a succesului e, ca acest mod de cură să i fie de aplicat bolnavului cu începere de cel mult 8—10 zile după ivirea boalei.

*

Convocare. Se convoacă şedinţa ordinară învĕţătorească a desp. protopresbiteral Boroşineu pe 4/17 Iunie 1902 în comuna Repsig pe lângă următorul program: 1. Asistare în corpore la chemarea Duhului-Sfânt; 2. Ascultarea examenului final la şcoala inv. Ştefan Horeţ; 3 Recensiuni asupra examenului ţinut; 4. Deschiderea şedinţei prin preşedinte; 5 Consfătuire asupra modului de participare la adunarea generală din Hălmagiu; 6 Raportul casarului şi al bibliotecarului; 7. Raportul controlorului; 8 Incasarea taxelor curente şi restante; 9. Propuneri şi interpelări; 10. Defigerea locului şi timpului şedinţei proxime; 11. Incheierea şedinţei prin preşedinte. Zărand, la 4 Iunie 1902 st. n, *Lazar Oprean,* preşedinte, *David Balint,* notar.

*

Cercaţi numai ghetele lui Porter.

Sunt cele mai bune manufacturĭ, şi asta e de mare importanţă. Se prepară din pele de prima calitate şi aleasă cu multă îngrijire. Sunt cu adevĕrat uşoare, pentru sezonul de vară; sunt trainice şi nu-'şi i s din formă nici odată. Nu torturează picioarul, deoare-ce forma lor corĕspunde şi cerinţelor higienice. — Pentru toate aceste calităţi dă deplină garanţă Marea Prăvălie alui Porter Vilmos din Arad (Piaţa-Libertăţii). Comande din provinţă se efectuesc la moment şi cu deosebită atenţiune. Pentru comande telefonul, Nr. 324 — pentru oraş şi comitat — e un mijloc din cele mai potrivite. În loc asemenea trimite bucuros, la orĭ-ce casă, Prăvălia luĭ Porter Vilmos.

Rugăm respectuos pe cei-ce ne datorează pentru foaie să binevoiască numai decât a-'şi achita abonamentul. Noi am aşteptat destul; e rîndul acum ca şi cei cărora le-am creditat să-'şi facă datoria. Administraţiunea.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Polieleul cu pripelele şi psalmii ceĭ aleşĭ ce se cântă la sĕrbătorile marĭ ce au Polieleu. Estras din cărţile bisericeştĭ prelucrat pe seama cântăreţilor de strană prin *Antoniu Minişan,* învĕţător în Sân-Miclăuşul-Mare. Preţul 30 filerĭ, plus porto 5 filerĭ.

*

Tabelele şi Măsurile. Manual ajutător la învĕţătură de *Antoniu Minişan,* învĕţător în Sân-Miclăuşul-Mare. Ediţia III-a. Preţul 10 fil. porto postal 5 fil. Ambele broşurĭ sa află de vânzare la administraţia ziarului nostru, precum şi la autor în Nagy-Szt.-Miklos (comitatul Torontal).

*

In ediţia *„Academiei Române"* a apărut:

Memoriu despre starea Moldovei la 1787 de comitele *D'Hauterive.*

Drept prefaţă este memorabilul discurs rostit de *M. Sa Regele Carol* în şedinţa solemnă a Academiei Române dela 13 Martie 1900.

Tiparul Ioan St. Rasidescu, succesorul luĭ Carol Göbl.

*

Din „Liturgica bisericei ort. române" manual cu ilustraţiunĭ — pentru şcoale medii şi poporale, a eşit de sub tipar şi se poate procura dela Administraţiunea ziarului *„Tribuna Poporului".* Preţul unui exemplar 60 filerĭ plus porto postal 5 filerĭ.

*

„Almanachul" societăţii *„Petru Maior"* Budapesta 1901 cu conţinut bogat şi ilustrat. Format 8° cu 144 paginĭ. *Preţul 4 cor.* Să află de vânzare la admnisistraţia ziarului *„Tribuna Poporului"* cu preţul indicat, plus 35 banĭ porto.

PARTEA ECONOMICĂ.

Preţul spirtului în Arad, 5 Iunie.

Spirt rafinat, vânzare mare	118.—
„ „ „ mică	120.—
„ brut vânzare mare	116.—
„ „ „ mică	119.—
100 chilograme borhot uscat	12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta

50 chilgr.	grâu pe Iunie	cor.	9 05—9.09
„ „	sĕcară pe Oct.	„	6.70—6.71
„ „	ovĕs pe Oct.	„	5.90—5.92
„ „	porumb pe Iunie	„	5.14—5 15
„ „	grâu pe Octomvrie	„	8.04—8.05

Red. respons. **Ioan Russu Şirianu.**
Editor **Aurel Popovici Barcianu.**

Inserţiunĭ şi reclame.

Publicaţiune.

Subscrişii rugăm pe toţi oamenii de cinste, să binevoiască a aduce la cunoştinţa publică, ca într-cât ar afla că în comuna d-lor s'ar afla o eapă de 2 anĭ roşie pe piciorul drept dinainte semnele C D să aducă la cunoştinţa publică. Aflătorilor li-se promite suma de 10 cor. plătită imediat la aflare.

Şiclău, la 3 Iunie n. 1902.

783 1—1 *George Sălăjan şi soţii,* stăvarĭ.

Avis. O vĕduvă preoteasă se recomandă la o familie ca îngrijitoare pe lângă copiĭ orĭ ca menageră (econoamă). Doritorii să se adreseze administraţiei „Tribunei Poporului".

Scăparea familiei.

Inscripţiunea de sus într'adevĕr o merită

„Picăturile ruseştĭ"

ce se preparează în farmacia *dlui Vasilie Mijinescu* din *Melencze.*

Ele sunt un mijloc neîntrecut şi excelent contra durerilor interne, de *stomac, mistuire, materiţă* şi *intestine.*

În timpul cel mai scurt dispar durerile amintite; lucră într'un mod binefăcĕtor contra *sgârciurilor, vênturilor* (colics) şi *diarhoe;* delătură *greaţa şi neplăcerile* provenite în urma *stricării stomacului* şi din *răceală; linişteşte greaţa* şi *face apetit; delătură respiraţiunea grea,* în lipsă extremă potoleşte *tusa* şi ajută la desfacerea *flegmei;* pusă pe puţină vată *la dinţii* găurоşi uşurează durerea. 704 17—20

Preţul 1 cor. 60 banĭ, (80 cruceri).

Dacă se trimite înainte 2 cor., medicamentul se expedează francat.

„Picăturile ruseştĭ" veritabile se pot căpĕta numai în farmacia d-lui *Vasilie Mijinescu* în *Melencze, (comitatul Torontal).*

Asigurați: viața, zestre, capital de intreprindere, rente, cazul morții, spese de inmormântare!

Asigurați contra grindinei: grâul, cucurузul, secara, ovăsul și toate plantele economice!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE
„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș* și *Torontal* și le efectuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termin fics, rente, zestre pentru fetițe, capital de intreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de inmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment in ziua morții intâmplate;
2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, producte de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, recvisite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hmei, nutreturi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercurale mai in fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.
423 —83

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vesminte, mărfuri!

Asigurați contra furăturilor prin spargere: banii și tot ce aveți de preț!

Spre binevoitoare luare aminte!

Avem onoare a aduce la cunoștința Onor. public român din Arad și provincia, că ne-am arangiat cu totul din nou

atelierul de croitorie

în Arad strada bisericii (Templom-utcza), pregatim tot felul de haine bărbătești și de copii. *Croiul după ultima modă.* Comandele se efectuesc grabnic și cu cea mai mare promptitudine.

Pe seama mult Onoraților preoți prăgătim reverenzi conform prescriptelor.

Legătură directă cu primele fabrici de stofe din străinătate.

Rugându-ne de sprijinul Onoratului public român.

Semnăm cu stimă:

Iosif Vuc și Francisc Dengelegi,
croitorie de haine bărbătești
în Arad, vis-àvis de poștă.
752 8—10

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— incuviințat de Inaltul minister de interne prin ordinațiunea Nr. 81.945/1901. —

In toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorisat, care iarna-vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavi cu locuința in institut și externiști. Bolnavii pot avé la disposiție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lumina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășărei, nevralgiei, boalei de rinichi, boalelor de sânge și inveninări prin metaluri. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apa rece: pentru sănătoși intărire, și vindecă boale de plumâni, de stomac nevralgie, boale de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap etc. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femeești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Baie maure: pentru vindecarea boalelor femeești, reumei, nevrolgiei, intepenirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apa rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbirea peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalații: soole sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg, — în contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, intepenirii muschilor; pentru lecuirea slăbirii la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. in sus, după gravitatea casului de boală.

Massage: pentruvindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirii generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru vindecarea nervositații, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii internisti pot avé la disposiție sfatul ori-și-cărui medic. — O odaie (cu incălzit, luminat și serviciu) și provisiunea sau intreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:
Dr. HECHT,
Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, intre prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.
541 —62

Fabrică de Casse.

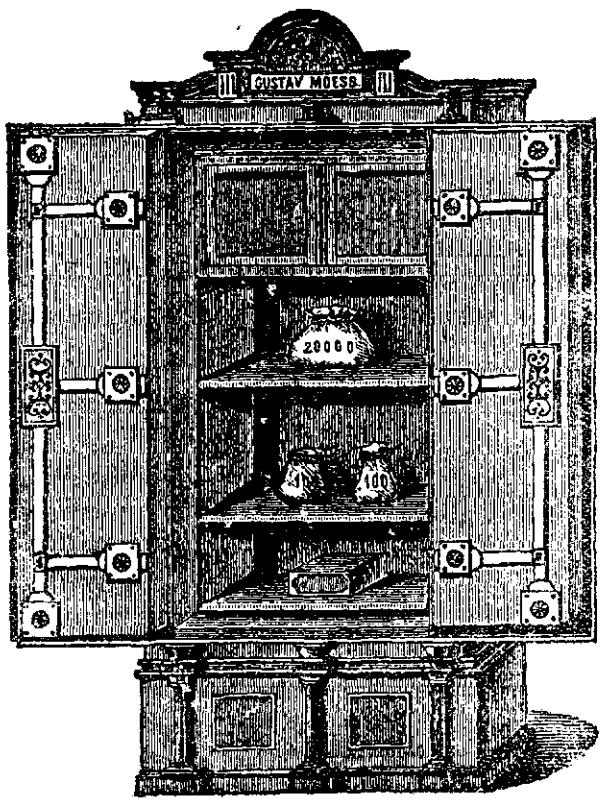

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul, că în atelierul meu se construesc

Casse de fer

obicinuite, din cel mai solid material, *sigure contra focului* și *spargerei.*

Casse-Panczer

pentru bănci, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantez pe deplin că în termin de 24 care aceste Casse nu se vor puté găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de *Casse de fer,* să mă onoreze cu increderea și cu comandele sale, asigurându-'l că va fi deplin satisfăcut.

Pentru biserici și comune liferez Casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Instalare de lumină Atycelen.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Corespondență în toate limbile patriei.

Cu distinsă stimă
GUSTAW MOESS,
fabrică de casse
Sibiiu, strada Poplăcei-mari nr. 8.
780 —2

HOFFMANN SÁNDOR
la „Rândunică“
Arad, edificiul Teatrului.

Recunoscut ca loc pentru cele mai ieftine cumpărări.
Cel mai bogat asortiment de articoli proaspeți.
Serviciu solid și prompt.

Ocasie! Ocasie!

Escelentă materie cretone și zephiri	19 cr.
Materii dublu late numai	50 „
Covoare, metrul numai cu .	19 „
Batiste franceze	27 „
3 perechi de ciorapi buni americani, de coloare neagră sau brunetă .	fl. 1.— „

Bluse, cămeși { deja dela 95 cr. în sus, de mătasă curată . . fl. 4.95 „
Umbrele negre, albe și colorate dela . . „ 1.25 „ în sus, în cel mai bogat asortiment.

Nota prețurilor și mostre de materie sau creton trimit bucuros în provincie.

Principiul meu e: să fac circulație mare pe lângă prețuri ieftine.

Telefon, pentru oraș și jur, Nr. 10.
597 —54

Tipografia „Tribuna Poporului“ Aurel Popoviciu Barcianu.